

ЩО ГОВОРИТЬ
СВЯТЕ
ПИСЬМО

О ПЕКЛІ

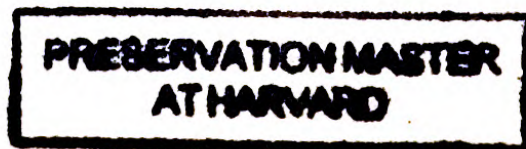
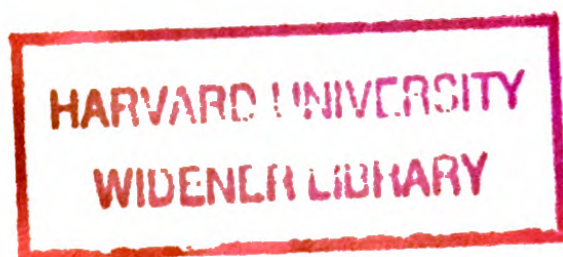
РОЗБИРАНЕ КОЖДОГО СТИХУ СВЯТОГО ПИСЬМА,
В КОТРІМ СЛОВО "ПЕКЛО" ЗНАХОДИТЬСЯ.

МІЖНАРОДНЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ БІБЛІЇ
INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
BOX 582 DETROIT, MICH., U. S. A.

1921

Передрук заборонений
Copyright by
WATCH TOWER BIBLE & TRACT SOCIETY
Brooklyn, N. Y.

ПЕРЕДМОВА

Властиве виро́зумі́нє предмету, котрий маємо замір в сім ділі розбирати, для кожного Християнина є важним. Наукою “Ортодоксії” ріжних сект через довгі літа було, що Бог занім сотворив чоловіка, приготував велику пропасть горючу огнем, що може помістити всі біліони людей, котрі заміряв припровадити до бутя і що ту пропасть назвав “Пеклом” і що всі обітницї і грози Сьв. Письма мали намір, о скілько можливим, щоби відстрашити “Мале Стадо” від злого, щоби ся недістало на то страшне місце, де малоби перебувати вічно.

Власне людський розум збільшуєсь — осуди слабнуть, а лихий погляд на Божі постанови і характер траплять свою силу. Люде Здорово Мислячі не можуть вірити байкам, котрих сцени представлено на стїнах церков, для wspomину в сім краю, котрих забуткі можна бачити в Европі. Декотрі тепер твердять, що се місце є буквальним, але огонь символічний і т. п., иньші знова відкидають науку о пеклі цілком.

Однак тішить нас, що пересуди і заботони упадають, а правдиве понятє о великім, мудрім, справедливім і милосернім Сотворителю збільшаєсь, що ті, що відкинули ту страшну науку, попали в сумнів і невіру. Лиш хтось запитає: Чому попадати в сумнів, коли розум

зістав увільнений від блуду? Для того, що Християн довго учено, що підстава тої страшної і хулячої науки знаходить ся в Сьв. Письмі, і скільки їх віра в “Пекло” зістала захитаною, о стільки захиталась їх віра і в Сьв. Письмо, яко обявлене Боже; так що ті, що покинули віру в “Пекло” і якого небудь роду муки нескінчені, часто суть отвертими недовірками і висьмівають Слово Боже.

Провидіне Боже провадило нас до пізнання, що так Сьв. Письмо, як і його Автор були очернені і несправедливо зрозумілі, а коли правдиво зрозумілено, то переконаємо ся, що Сьв. Письмо нічого противного Богу або його характереві не учить, що не могло би ся згодити зі здоровим розумом. В сім виданю стараємось показати чисту науку Сьв. Письма о тім предметі з заміром, що би віра в Бога і його Слово могла бути опертою на ліпший і розумнійшій підставі. Єсьмо того переконання, що хто небудь довідає ся, що його блудні погляди були на людських блудних понятях і злім тлумаченю, то від тогди nebude ся операти на своїй або людський імагінації, але вірою триматись буде сильно Слова Божого, котре зможе нас зробити мудрими до спасеня; і в тій цілі під провідництвом Божим висилаємо в світ се видане.

МІЖНАРОДНЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ БІБЛІЇ

ЩО ГОВОРИТЬ СЪВЯТЕ ПИСЬМО О ПЕКЛІ?

Пекло в Старім Завіті.—Пекло в Новім Завіті.—Всі стихи розбирані.—Плач і скрегіт зубів.— Приповість о Багачу і Лазару.—Приповість о Вівцях і Козлах.— Вічна кара грішників.—Непобожні вернуть ся до Пекла і всі Народи, котрі забувають Бога.—Озеро Огня і Сірки.—Чи Жиди вірили в муки?

“Звертайтеся до закону та до об'яву. А вони, як не так говорять, як там сказано, то нема в них сьвітла.” — Ісаїї 8:20.

„АХ” — скаже неоден, взявши сю брошуру до рук, “що за страшна тема. Питанє се було марою, страхаючи мене через ціле моє житє. Лучше не споминати о тїм; позвольте мені забути про се!” “Так, так,” скаже хтось другий, “забудьмо о тїм, а думаймо і розмовляймо лише про любов Божу. Коли застановляю ся над тим, як тісна брама і вузка дорога, що веде до житя, а як ми є склінні до гріха, то дуже лякаюсь, і ніколи не можу прийти до повности віри, котрої я так дуже бажаю.”

Ще иньший додає, “Ах, ліпше не споминай мені о тїм. Маю діти (або мужа, або жінку, або приятеля) ще не спасені; душа моя стревожена зі страхом і обавою о судьбі тих-же.” Знова, ще иньший зі сльозами в очах і дрожачим голосом, додає. “Ах, Панове, если та наука

є правдивою—а мусить бути такою, бо инакше ціле Християнство не учило-б сего— то декотрі з моїх дорогих осіб пострадали всю надію, і суть тепер посеред великої муки того страшного місця.”

Так, признаємо, що ся тема як загально репрезентована і принята в теорії, є темою страшною, котра за-слоняє в значним степені славне понятє про любов, силу і мудрість Божу, котрі Його Сьвяте Письмо представляє. Будь, що будь, послухаємо що о тім говорить Сьв. Письмо, бо “Правда Божа в йому (Сьв. Письмі) відкриваєть ся.” (Рим 1:17.) Істино, в йому “одкриваєть ся бо гнів Божий з неба на всяке нечестє і неправду людей, що держать істину в неправді,” (стих 18) і “Можна заручити (говорячи, в сполучі є сила), що ледачий не уїде кари ” (При. Сол. 11:21); але гнів Божий завсїгди є справедливий і покритий милосердем. — “Він бо благий, бо милість Його по віки.”—Пс. 106:1; 107:1; 118:1-4; 136.

Що в загальній прийнятій науці о карі за гріхи, є щось в засаді блудного, беручи се зі становиска розуму, що ся наука замість обявляти Правду Божу, представляє нам в блуднім сьвітлі Його славний характер любви, справедливости, мудрости і сили. Тимчасом беручи сю річ зі становиска Сьв. Письма, сьміло можемо запевнити, що є далеко від правди, а становиско приповідників є без підстави.

Що прихильники науки о вічних муках цілком в ню не вірять, доказом є то, що она не робить жадного впливу на їх жите. Всі церкви і секти християнські підтримують науку о вічних муках, вірять у вічний безнадій-

ний і оплаканий стан, котрий має бути карою за зле поступоване, однак не видно щоби їх багато обходило, і в дійсности не багато їх непокоють ті страшні погрози кар, які чекають грішників. Будоване дорогих церков, великих дзвонів, прекрасні хори, вигідні сидження, прекрасні приповіди, в котрих що раз менше вспоминає ся о грозах, але старають ся приподобати слухаючим, котрі сходять ся що неділі, а кожде згромаджене репрезентує окрему науку і організацію, котрих в світі називають церквами Христовими. Тих людей, здаєть ся, що мало обходить льос і добро загалу, а навіть будучність їх і їх родин, хотяй повинно то бути річею цілком природною, що если так страшна кара чекає грішників, то чи-ж не повинні робити всі з'усилля, щоби ратувати себе і иньших від такого грізного і безнадійного стану.

Причина для чого того нероблять є та, що сами в то невірять. Одинока кляса людей, котра до якогось степеня показує учинками свою віру в вічні муки, є "Армія Спасеня," котра в загалі є сьміхом всіх християн для того, що відповідно до своєї віри поступають. Метода, котру практикує та "Армія Спасеня," є дивною і деколи і недорічивою, і стоїть в цілковитій суперечці до тої, котру в голошеню Євангелиї уживав сам Господь, о котрім написано: "Не крикне він (складати гроші), не піднесе голосу, гнівний; не дасть почути його на улицах." (Ісаїї 42:2.) Спосіб поступованя Армії Спасеня можна-б назвати дуже узглядненим в ділі, коли би наука, котру голосять була правдивою і були самі о ній переконані. Неможи́мо собі виобразити, як прихильники так страшної науки можуть спокійно займатися своїми звичайними справами життя, або згрома-

дживатись в неділю на богослуження в багатих церквах, слухати проповідей і гарного хору, а рівночасно не робити собі нічого з того, що їх ближних вмерає яких сто на мінуту, котрі (з дуже малим винятком) йдуть до пекла на вічні муки і то без надії, щоб коли з відтам вийти, де Бог не має взгляду на їх кликаня і благаня о милосерде.

Єсли-би в дійсности так вірено, чи та горстка, маюча ся за сьвятих, сидяча в прекрасних церквах, могла би спокійно роздумувати як багато їх ближних, женуть на затрачене і страшні муки, о котрих різні поети, будучи самі збаламучені, описують о тих страшних муках, однак серця їх без дорівняння суть чуйнійші, ніж нашого великого Сотворителя, котрого учутя представляють сими словами:

Шаленого огня грізність
Докоряти буде душі нагість
Чоловіка грішного
До віку нескінченого.

Багато людей має жаль і милосерде, коли станеться яке нещастє їх приятелям напр., з причини огню або розібесь потяг, хотяй сподівають ся, що смерть зробить їм відпочинок. Помимо того, декотрі вірять, що Бог є від них менше милосердним і добрим і що Він може спокійно єсли не з приємностию, дивитись на біліони Своїх сотворінь, плачучих в терпінях багато більших, котрі Він приготував для людей, без способу видистаня ся з відтам коли небудь. А не тільки то, але також вірять, що дістануть ся на буквальноє лоно Авраама і будуть дивитись з другої сторони пропасти на терпіня і болести

в муках великих мас людей, а поміж ними і тих, котрих любили за життя і оплакували по смерті. Також виображають собі, що їх почуття змінять ся і стануть затверділими без жадного почуття на всякі терпіння, і так будучи визуті з любови і милосердя, що навіть будуть чулись розкішними дивлячись на страшні муки і терпіння. Наука о вічних муках приписує Богови такий страшний характер.

Дивна річ, що багато осіб так муштин як і женщин з почуття і симпатії для терплячого людства, видає гроші на будову шпиталів, притуловиск, сиротиньців і різних заводів, щоби улекшити терплячим людям, а навіть закладають охорону над звірятами — з другої знова сторони багато з тої самої кляси вірять в науку о вічних муках і надають цілком, щоби переконати ся о правді, чи та наука в дійсности походить від Бога, чи від когось иньшого?

Кальвіністи вірять, що Бог осудив кожного чоловіка зараз від його уродження і призначив його до вічної щасливости до неба, або осудив його на вічні муки на цілу вічність до пекла. Твердять дальше, що ніякі зусилля не можуть змінити того вироку взглядом него; жадні молитви, прозьби, ані благання взношені до Бога не можуть змінити ані на йоту постановлення Божого, для них призначеного. Розуміє ся, що ті люде можуть сидіти спокійно, недбаючи о будучність иньших, бо його зминити, ані помогти не можуть. Але по що такі розпорядження хвалити, котрі осуджують на вічні муки білїони душ їх ближних, котрі Бог приказав щоби любити їх як самих себе? Чи не повиннисьмо сумнівом припускати, що ті науки походять від Бога; тим більше ко-

ли їх Сьв. Апостол Павло називає “Науками диявольськими,” котрі суть хулою против Великого Бога, котрі зістали заведені в “Середних Віках,” коли духовенство мало велику власть, так що учило, що можна було робити зле аби тільки вийшло з того добре?

Наука о вічних муках була впроваджена через папство, щоби придбати поганів. У поган она мала повагу подібно як “Бійка биків,” або кроваві бійки гладияторів, котрі були іграшкою і улюбленою забавою так для суспільности, як і для упривілегованих клас. В подібний спосіб хрестоносні війни звано: “Святою Війною.” Коли хто небудь відважив ся критикувати змі діла пап, або впроваджені нові науки, таких називано “єретиками” і часто мордовано, палено живцем, або мучено (тортуровано) через сьвяту інквизицію. В тих часах виповнило ся то, що було предказане, що “Сонце померкне,” т. є., сьвітло Євангелії, Слово Боже затьмило ся, заступлено людськими науками, навіть читане Сьвятого Письма зістало заборонене через клер. Любов ближнього через тогданій клер (сьвященство) можна було зобачити в мученю “єретиків”, від котрих вимагано щоби ся вирекли своєї віри і Біблії, щоби тим способом, як казали, заховати їх від еще гірших мук, то є вічних мук в пеклі призначених для “єретиків”. Тодішній клер не запозичав тих наук від поган, бо жаден нарід поганський не мав і не має так страшних і несправедливих диявольських наук.

Справді ніхто не докаже, щоби наука о вічних муках в цілій своїй страшній погібелі, як ненависть, зьвірство, або безбожність повстали від людей освічених сьвітлом Христової Євангелії, і котрим Бог поручив го-

лошене Свого Слова. Спевністю, коли люде ті воскреснуть, а дізнають ся о Любві і Справедливості Божій, і що Сьв. Письмо не учило о вічних муках, котрі унимають хвалу Божу, нищить любов, затемнюють Правду, стають ся перешкодою сьвятих, затверджують грішників, лица їх покривають ся встидом, навіть людей добрих, але зведених, котрі думали, що через голошене тої страшної науки робили Богови прислугу. — 2 Петра 2:1.

Повтаряємо еще раз, що в сьвітлі розвою наших часів, мислячі люде цілком не вірять в ту науку, думаючи що се є наука Біблії, а в заміну як робили поступ до правдивої просьвіти і братньої любови, котра незгаджаєсь, щоби хтось міг мучитись вічно, остільки відступають від віри в Слово Боже, котре посуджують, що нїби оно того учить. Звідси зістав другий овоч злого—в щеплений через Диявола—то є невіра. Тим способом люде думаючи зістали віддалені від Сьв. Письма, а удали ся до порожної філософії—невіри. Люде сьвітові що найменше не вірять в ту науку, ані неможна сказати, щоби она повстримувала їх від злого. Єсть доказаним, що переступники і люде ниського стану найбільше вірять в науку о вічних муках.

Але хто небудь мігби сказати: Правда, що то є блуд, але чи незробив він щось доброго? Чи з причини голошеня тої науки не приступило багато людей до церковів? На то можемо відповісти, що блуд ніколи не може доброго учинити, а завсїгди шкодить. Если декотрих людей блуд припровадив до церкви, коли правда немогла порушити, то такі церкві не можуть принести користи, а властиво шкоду. Правда, що багато було настрашених, але мало навернених. В середних віках Католицька Церква збіль-

шилась багато в число і багатство, коли люде були змушені до приступлення до церкви. Католицька Церква по степенно відступаючи від правдивої віри, вмішала присвоєні собі блуди з правдою, а хочачи ся утримати на становиску раз прийнятій, “клер” був примушений до блудів додавати ще иньші блуди, і в тій цілі постановлювано нові догмати, ріжні форми, церемонії і т. п., о котрих Сьв. Письмо цілком неучить, і цілком не користні людам правдиво наверненим до Бога, і котрі пізнали правду. Поміж иньшими річами, які зістали впроваджені, почато будувати великі і прекрасні монастирі і коностаси, багаті вівтарі, образи, убраня, хоругви, шкапліри, коронки і т. п. річи, котрі мали враженє на новохрещених, але не навернених поган, і помагали до вироблення вигляду благочестя—котрий приговорював і відповідав їх давнійшим поганським обрядам, але цілком не мали сили осьвічаючої і не могли припровадити чоловіка до благочестя і сьвятости.

Погани приймаючи християнство, не отримали багато користи, позаяк перед Богом були они дальше поганими. Научили ся наслідувати річи, котрих не розуміли, ані чинили того з переконання, лише побільшили число символічного “кукілю,” котрий сам невідніс ніякої користи, а однак заглушував “пшеницю.” Христос сказав хто посіяв насіне, з которого показалось так велике жниво. (Мат. 13:39) То саме можемо сказати о тих, котрі нині хочуть (оказуються) бути “християнами,” але серця їх цілком не суть перемінені правдою. Тримаючись церковів, бо боять ся кари вічних мук, або що на то сказали би люде, коли би відступили, иньші знова тримають ся для мізерної слави, яку їм люде віддають і для

земських користей. Такі нічого не мають спільного з правдивою церквою. Своїми звичаями і ідеями стоять на заваді тим, котрі би правдиво хотіли посвятити ся Богу. Сами не будучи здібними прийняти правду, котра є одиноким духовним покармом святих, впливають на своїх “пастерів” щоби старали ся підійти правдиві “вівці” і ошукати їх, щоби тільки задоволити вимагання “козлів.” Блуд що найменше не зділав доброго, з винятком в тім значіню, що Бог здібний є так ділати, що і гнів людський, буде славив Його. В сей спосіб збереже Він зло, а тоді виповнять ся заміри Божі, коли всі люде (підчас Тисячлїтя) пізнають велику лож, котрою диявол затуманив їх розум, щоби не могли пізнати правдивого Бога і Його характеру, зістануть через то побуджені до більшої любви Бога.

Бачучи недорічність людських наук і поглядів, відложім на бік всі людські погляди і теорії, а удаймось до Слова Божого, котре тільки може нас познайомити о тих річах на сей предмет, памятаючи, що Бог є найліпшим переводителем Слова Свого і можемо ся від Него сподівати, що зробить для нас все зрозумілим.

“ПЕКЛО” Є УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО.

На самий перед повиннисьмо зауважити, що Письма Старого Завіту були писані по Гебрейськи, знова Нового Завіту в язику Грецькім. Тлумачі Української Біблії ужили слово “Пекло,” щоби виразити значіне Гебрейського слова *Шеол*, Грецького *Гадес*, Тартарус, або Генна, денеколи однак писали “гріб” або “пропасть”.

В Українським слівнику жереласлів слово “Пекло” не є подане, а тільки подає, що то є місце мук. Слово “пек

ло” насуває на мисль, печене або смажене. Коли то діло зістало зроблене, то говорить ся, що вже ся у-пекло. Тлумачі Біблії мали на мисли карою призначеною для грішників, то є печене і смажене через злих духів, відграваючи ролю пекарів або кухарів, з тою ріжницею, що єї пекольні пекарі печуть і смажать, а ніколи не можуть спечи, а смажене має тревати вічно без кінця. Але відвернім свої мисли від такої страшної і нелюгичної ідеї.

Властиве значіне слова Шеол і Гадес є: місце закрите, стан смерти. Місто слова “Пекло” можна властиво ужити слів: “гріб”, “пропасть”, “діл”, котрі би означали шеол і гадес. Той однак дух, котрий був готовий перекрутити значіне слова шеол і гадес, щоби стратити несвідомих, той самий готовий підтримувати сей блуд.

Тлумачі Біблії особливо послідних часів, коли би ся увільнили від наук середно-вічних блудів і були цілком справедливими, то перетлумачили би так, як повинно бути. Але видко, що бояли ся сказати правду, що ті слова означають, а встидали ся брехати, отже зіставили не переведжене, то є, зіставили в Старім Завіті “Шеол,” а в Новім “Гадес.” Кождий однак може зауважити, що если було властивим в декотрих місцях перевести слова шеол і гадес на “гріб” або “пропасть,” чому не було властивим перевести так само в иньших місцях.

Особливо можна зауважити махинації через порівнане ріжних стихів. І так: В декотрих словах, де наука о вічних муках була би недорічивою, писано слово “гріб,” “діл,” знова в иньших пекло. Читач виучений добре теорії о вічних муках, в усіх разях буде розумів, що то є місце вічних мук, місто розуміти гріб, місце

тайне, стан смерти. Напримір. Порівнай: Йова 14:13 з Псальмою 86: 13. Перше місце читає ся так: “О, коли-б ти да сховав мене в преисподній.” Друге знова читає ся: “Ти вибавив душу мою з підземної пропасті (шеол).” В язику гебрійським написано є те саме слово Шеол в обидвох разях. Єсли “пекло” є місце, в котрім злі духи завдають терпіня, трудні навіть до описаня, звідки ніхто вже більше вийти не може, то як невластивим було би для Йова просити Бога, щоби заховав його від хвилих терпінь, а сховав його в пеклі? Або чи можливим навіть “з нисшого пекла,” бути випровадженням. Коли би читачі жадали від своїх учителів (святих) виясненя, то правда би скоро вийшла на яв.

Тлумачі Св. Письма з часів Реформації можуть бути до якогось степеня узгляднені, понеже їх думки були сильно еще запряжені старими блудами, але менше, а може цілком неможливим узгляднити теперішнім Тлумачам. Професори теології і різні духовні прийшли до того припущеня, що можуть бути оправдані коли не подадуть в перекладі слова шеол і гадес, бо через ужитє тих слів, непотребують говорити, що то означує вічні муки, але їх слухачі, або читачі, призвичаєні до науки о муках, будуть однак розуміти, що ті слова означають озеро огня і сірки, і місце мук. Такий спосіб поступованя доводить до двоїстости умислу і боязні представлення правдивого значіння сих слів. Ті люде учені знають як повинно бути правдиво переведено, але ліпше волять учити неправди (брехні), чим виказувати правду.

Але памятаймо що не всі приповідники знають о блудах тлумачів, і добровільно закривають блуди перед людьми. Багато приняло без досліджування теорію теологічних професорів. Після того ті учені в Писаню і професори (доктори) суть винні. Ті учені недопускають, щоби люде довідали ся правди о “пеклі,” а то з много причин. На сам перед, що поміж ними є певного роду порозумінє чи обичай, що если хочуть утримати своє становиско професияльне, то не повинні видавати тайн звичайним людям. Друге, боять ся щоби люде недовідали ся, що через довгі літа учено їх наук і догмат, котрих Сьв. Письмо не учить, бо могли би повалити загальне поважанє для “духовенства” ріжних віроісповідань (сект), теологічних шкіл і не мали би віри в їх мудрість. О, як багато залежить їм на довірю і поважаню для людей, коли Слово Боже є загально ігнороване. Трете: Знають також, що більше число членів їх згромаджень цілком не притягає любов Христова (2 Кор. 5:14), але боязнь пекла, а тепер дати їм пізнати правду в тій річи, то нічого би їх не притримало, багато би відійшло, або перестало платити гроші, а для тих, що числом хвалять ся і числять на дохід, булоби великою шкодою.

Але яким покаже ся суд Божий, котрого характер і плян зневажено через богохульску науку, котру підтримувано через неправдиві переводи слів, або через неперевід їх, щоби тим способом підтримувати ту теорію? Чи похвалить Він невірні слуги? Чи оправдає їх поступованє? Чи Головний Дорогий Пастир назве їх друзями, і обявить їм дальші Свої заміри (Йоана 15:15), щоби дальше єї неправдиво голосити, щоби за-

ховати свою гідність і повагу в людей? Чи Христос буде давав через руки тих невірних слуг “річи старі і нові” або “покарм у властивім часі” для вірних? Що найменше перестануть бути говорячим знарядом і пастирями овець. (Езек. 34:9, 10.) Як за першої своєї присутності на землі Ісус замість з тих що “сиділи на сидалищах Мойсея,” вибрав людей простих і неучених, так і при Другій Своїй присутності вибирає “звичайних людей” як говоряче знарядє, і дає їм слова, котрих учені в Письмі і священники не можуть ся відперти, ані спротивити. (Луки 21:15) І станеть ся сказав Бог через пророка Ісаію: “Мудрість у премудрих їх зникне, і розуму в їх розумних не стане.”—29:9-19.

СЛОВО “ПЕКЛО” В СТАРИМ ЗАВІТІ.

Слово Гебрейське Шеол, переложено на Український язык пекло, цілком не означає, озеро огня і сірки, ані щось такого подібного *під жадним взглядом!* Навіть противно: Місто бути місцем, у котрім палить ся великий огонь, Сьв. Письмо представляє як місце “темне.” (Йова 10:21.) Замість місця, де суть крики і зойки, показане є як “місце мовчання.” Замість представити в яким сенсі (розумі) болесни, терпіня або тугу, є показано місце забуття. (Пс. 88:11, 12.) Все “що маєш знагу робити роби руками своїми; бо в могилі (гробі), куди ти йдеш нема вже роботи, ні роздумування, ні знання, ні мудрости.” Екклезіаста 9:10.

Значіне слова Шеол є “стан скритий” відносячи ся до стану чоловіка в смерті, у котрім і по котрім все є тайним, з винятком для очей віри. З відки часто є уважанє слово *Гріб*, місце тайне, за котрим тільки

очима віри і вирузуміння можна видіти воскресенє, поверненє особи (істоти) до життя. Добре було би особливо подивитись, що то саме слово Шеол є написане в Ісаїї 14: 9 і у Йони 2:2, в однім місци перетлумачено пекло, у другим черево. В тім послїднім разї черево риби було для Йони гробом, де був живцем, і з котрого кликав до Бога.

СТИХІ В КОТРИХ “ШЕОЛ” ПЕРЕТЛУМАЧЕНЕ
В РІЗНІ СПОСОБИ. ТАК ЯК “ПЕКЛО” “ПРЕ-
ИСПОДНЯ” “ПІДЗЕМНА КРАЇНА” “ЯМА”
“ПРОПАСТЬ” “ЗЕМЛЯ” “ГЛИБИШЬ” і ИН.

(Гляди для переконання в Біблії Англіїський і Польський де се саме слово “шеол” перетлумачене на “пекло” в кождім стиху.)

Амоса 9:2.—“Хоч би зарились у преисподню (шеол-гріб), то й звіти добуде їх рука моя.” Єсть показане образowo і має означати яма в землі, одинока преисподня, котру собі люде можуть викопати.

Пс. 16:10.—“Ти бо не оставиш душі моєї в під земній пропасті (шеол-гріб) і не даси твому побожно-му бачити зотління.” То відносить ся до часу, у котрім наш Господь був в гробі.—Діян. Анос. 2:31; 3:15.

Пс. 18:5 і 2 Кн. Самуїла 22:6.—“Пута невольні (шеол-гріб) обняли мене.” Фігурально представляє гризоти, котрі чоловіка вганяють до гробу.

Пс. 55:15.—“Погибель на них; живцем нехай провалять ся під землю” (шеол-гріб).

Пс. 9:17.—“Нехай повернуть ся безбожники в пекло (шеол-гріб), всі, що забувають на Бога.” Сей стих буде рѳзбираний в другім уступі.

Пс. 86:13.—“Ти вибавив душу мою з підземної пропасти.” (шеол-гробу)

Пс. 116:3.—“Обняли мене смертельні пута, і підземна (шеол-гріб) тіснота постигла мене; в гору і тузі я зостарівся.”

5 Кн. Мой. 32:22.—“Запалав мій гнів і горіти ме аж до дня підземної пропасті.” (шеол-гробу.) Фігурально представляє знищене, руїну народу Ізраїльського.

Йова 11:8.—(Мудрість Божя) “Таж він визший небес—що ж ти вдіяти зможеш? глибше він всіх безодень (шеол-гріб)—що можеш зрозуміти?”

Йова 26:6.—“Нага перед ним безодня (шеол-гріб) й не закритий Аввадон.”

Кн. При. Сол. 5:5.—“Ноги її простують до смерті, ступні її доходять до безодні.” (шеол-гробу.)

Кн. При. Сол. 7:27.—“Дом її—се битий шлях у перисподню (шеол-гріб), ведучий в саме мешкане смерти.

Кн. При. Сол. 9:18.—“А він і не знає, що там самі мерці, а ті, кого вона закличе,—в преисподній.”

Кн. При. Сол. 15:11.—“І преисподня (шеол-гріб) й ад явні Господеві.” Тут преисподня (гріб) лучить ся з затраченем (ад), а не з житем в муках.

Кн. При. Сол. 15:24.—“Путь життя мудрого веде в гору, щоб відбитись йому від пропасті (шеол-гробу) в низу.” Представляє надію воскресеня з гробів.

Кн. При. Сол. 23:14.—“Ти покараєш його лозиною й врятуєш душу його од преисподньої.” (шеол-гробу) То означає, що мудре напominанє спасе дитину від лихкої дороги, котра провадить від передвчасної смерти і зможе охоронити його від “другої смерти.”

Кн. При. Сол. 27:20.—“Не наситня безодня й пекло —оттак неситні очі людські.” Так і очі людські ніколи не суть наситні (вдоволені).

Ісаїї 5:14.—“За те й безодня (шеол-гріб) розтворилась широко й без міри роззївила пащу свою.” Ту показаний гріб як символъ знищення.

Ісаїї 14:9, 11, 15.—“Глибінь пекольна (шеол-гріб) зворушилась задля тебе, щоб стрічати тебе при ввіходї твоїм . . . Гордоці твої й жите твоє шумне в пекло (шеол-гріб) провалились.” То саме говорить в 15 стиху.

Езек. 31:15-17.—“Того дня, як він ізступить у яму . . . Гуком його впаду наведу перестрах на народ, як стручу його в преисподню (шеол-гріб), до тих що походили в яму . . . Бо й вони пйдуть із ним у преисподню, до тих що мечем побиті.” [Фігуральний і пророчий опис упадку Вавилону до знищення, тихости, гробу].

Езек. 32:27.—“А годї їм лежати коло невміраків побитих, необрізаних, що походили в підземле (шеол-гріб) у своїй боевій зброї, а мечі їх покладено під голови, хоч і зосталось беззаконьство їх на костях у них, за те, що вони, як силачі, були пострахом на землі живих.” Тільки гріб є “підземле,” де побиті суть погребані і лежать з мечами під головами їх.

Аввакума 2:5.—“Він розширює серце своє, неначе те пекло (шеол-гріб), й як смерть він усе голоден.”

Йона 2:2, 3.—“І молив ся Йона Господеві з черева в кита. І промовляв: В смутку мойому покликнув я до Господа і він вислухав мене; з *черева преисподньої* (шеол) *взивав я а ти почув мій голос.*” Череву риби було на якийсь час для Йони гробом.

Ісаї 28:15-18.—“Позаяк ви говорите: Ми з смертю зробили умову, рядну вчинили ми з пеклом (шеол-гробом); коли повибиваючий бич переходити ме—він нас не досягне, бо ми втечище певне маємо у лжжі, й в омані притулок надійний. За се так говорить Господь Бог: І так ваші змовини з смертю розірвуться і ваша рядня з пеклом не встоїть.” Тут Господь Бог виказує, що теперішня ідея, або наука, котра стараєсь показати що смерть і гріб суть представлені як приятелі, місто бути показаними на неприятелів; а люде довідають ся, що смерть є карою за *гріх* і що вони суть в руках Диявола, а не як декотрі представляють за післанців Божих. (Рим. 6:23; До Жидів 2:14.

ДРУГІ СТИХІ ДЕ “ШЕОЛ” ПЕРЕТЛУМАЧЕНЕ НА
“ГРІБ” “ПЕКЛО” “ЗЕМЛЮ” МОГИЛА І ИН.

1 Кн. Мой. 37:35.—“Пійду до сина мого сумуючи на той сьвіт у *землю*.” (шеол-гріб.)

1 Кн. Мой. 42:38.—“Дақ зведете смутком моє сиве волосє в *землю* (шеол-гріб) на той сьвіт.” [Те саме вираженє знаходить ся в 44:29, 31. Тлумачі не бажали післати доброго старого Якова до пекла задля того тільки, що його сини були лукавими.]

1 Кн. Самуїлова 2:6.—“Бог і умертвить Бог і оживить; Він зводить у *глибінь* (шеол), і в гору підносить,”

1 Кн. Царів 2:6, 9.—“Оце ж чини по своєму розуму й не дай йому зійти в *землю* на той сьвіт із волосом сивим . . . Щоб він пійшов на той сьвіт із сивим волосом скривавленим.”

Йова 7:9.—“Так і той, що зступив у *глибоку яму*.”

Йова 14:13.—“О, коли б ти да сховав мене в *преисподній* (шеол-гріб) і там держав мене, аж покіль гнів

твій перейде, й положив реченець і спогадав знов про мене!” Повернув до життя.

Йова 17:13, 16.—“Та хоч би я й дожидав в надії то все ж таки *глибокий гріб* — домівка моя; в темряві постелю я постіль собі.” У *глибінь земну* (шеол-гріб) зійде вона, ляже спокійно за мною в порошок.”

Йова 21:13.—“Вони провадять дні свої в щастю, й в хвилці (без муки) сходять у глибину (земну)”.

Йова 24:19.—“Посуха й спеки пожирають, хочби й сніжну воду; оттак безодня (шеол-гріб)—грішників.”

Пс. 6:5.—“Бо після смерти ніхто не споминати ме тебе; а в гробі хто возхвалить тебе?”

Пс. 30:3.—“Господи, ти випровадив душу мою з *некла* (шеол-гріб), оживив мене зміж тих, що йдуть під землю.”

Пс. 31:17.—“Побий соромом беззаконих, нехай в *неклі* (шеол- гробі) німіють.”

Пс. 49:14, 15.—“Кладуть їх, як овець, в *підземну країну* (шеол-гріб), а смерть пасе їх; аж поки враньці (ранок Тисячліття) возьмуть верх над ними праведні (сьвяті—Дан. 7:27), і *підземна країна* (шеол-гріб) пожере постать їх, кожного далеко від домівки його. Та Бог спасе душу мою з рук *підземної країни* (шеол-гріб); він бо прийме мене.”

Пс. 88:3.—“Житє моє близько коло пропасті підземної.” (шеол-гріб.)

Пс. 89:48.—“Котрий чоловік жиє і не побачить смерті, визволить душу свою від сирої землі.” (шеол)

Пс. 141:7.—“Як земля з’орана і розбита, так кості наші розсиплють ся в челюстях пропасті підземної.”

Кн. При. Сол. 1:12.—“Проковтнемо його живого,

мов *безодня* (шеол-гріб),—цілого, мов би провалив ся в пропасть.” [Порівнай 4 Книгу Мойсея 16:30-33, під час трасеня землі.]

Кн. Еккл. 9:10.—“Все, що маєш снагу робити, роби руками твоїми; бо в могилі, куди ти йдеш, нема вже роботи, ні роздумування, ні знання, ні мудрости.”

Пісня Пісень 8:6.—“Заздрість—як *пекло* люта.”

Ісаїї 38:10.—“Я сказав був собі: в середині літ моїх маю оце відійти до воріт *преисподньої* (шеол-гріб); для того мені останок віку мого.”

Ісаїї 38:18.—“Бо не *безодня* (шеол-гріб) славить тебе, не смерть вихваляє тебе, не ті, що лягли в могилі, вповають на твою правду.”

4 Кн. Мой 16:30-33.—“І пійдуть живими під землю, Розтупилась земля під ними і роззявила земля уста свої, тай проковтне їх і все, що їх, . . . І пійдуть живими під землю, тоді пізнаєте, що єї люде споневірали Господом.”

Езек. 31:15.—“Того дня, як він ізступить у яму”

Осії 13:14.—“Та я вибавлю їх із потали пекла (шеол) відкуплю їх від смерті. Де жало твоє, смерте? а ти, *пекло*, де твоя перемога? жалю зза сього у мене не буде.” Господь Ісус не відкупив нікого з місця, де палить ся огонь і завдає муки, бо такого місця нема, але Він спас рід людський з сили гробу, від смерті, яко кара за гріх Адама.

Повисше подалисьмо винятки, де в Старім Завіті, слово гебрейське Шеол перетлумачено на “пекло” “підземна пропасть” “глибина” “підземна країна” “преисподня” “безодня” “яма” “земля” і ин. з винятком *гріб* і *могила* в декотрих місцях.

По перечитанню тих стихів, кождий читач може переконатися, що в протягу чотирох тисяч літ Обявлене Боже нігде не споминає “пекло” в такім значінню, як оно тепер є голошене (розуміле).

“ПЕКЛО” В НОВІМ ЗАВІТІ.

В Новім Завіті уживане є слово грецьке “гадес,” котре цілковито відповідає гебрейському слові “шеол.” Яко доказ того можемо зробити порівнанє Псальми 16:10, “Ти бо неоставиш душі моїй в підземній пропасті” (шеол), а Діян. Ап. 2:27 “Бо неоставиш душі моєї в пеклі” “в гадес.” Подібно в першім листі до Кор. 15:54, 55: “Пожерта смерть побідою. Де в тебе, жало? де в тебе “пекло” (гадес) побіда?” Осія говорить (13:14), “Де жало твоє смерте? а ти, пекло, де твоя побіда? Пригадає о тім рівнож Ісаія 25:8.—“Потоптана буде смерть.”

“ПЕКЛО” ПЕРЕВЕДЕНЕ З ГРЕЦЬКОГО СЛОВА “ГАДЕС.”

Мат. 11:23.—“І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провалиш ся в саме пекло.” Також Луки 10:15. Під взглядом спосібности отриманя відомости, Капернаум з поміж усіх иньших міст було найбільше упривілеюване, символічно говорячи було “аж до неба підняте,” а понеже не користало зі спосібности, зістало понижене, або фігурально стручене, до гадес, знищене. Так цілковито зруйноване, загребане, що навіть не остало по нїм слїду; місце на котрім оно стояло, є предметом спорів. Капернаум є збурене, стручене до гадес.

Луки 16:23.—“І в пеклі зняв він очі свої, бувши в муках.” (Символічне представлення, вияснене по-писше в віддільнім уступі.)

Одкритте 6:8.—“І я поглянув, і ось кінь блідий, а що сидів верх него, ім'я йому смерть, а пекло слідом за ним.” (Символь знищення або гробу.)

Мат. 16:18.—“І на цьому камені збудую церкву мою і ворота *некольні* не подужають її.” (Помимо грізногого і немилосердного переслідування, і смерти, котрі переходила церква підчас віку Євангелії, то однак не вдалось неприятелям знищити її цілком. Коли знов Церква зістане збуджена і вибрана через Свого Господа при воскресеню, тоді вона запанує над гадес—гробом.)

ХРИСТОС ПОГРЕБАНИЙ БУВ В “ПЕКЛІ” (ГАДЕС), А БУДУЧИ ЗБУДЖЕНИЙ ВСТАВ З “ПЕКЛА”

Діян. Апос. 2:1,14, 22-31.

“А як скінчив ся день пятидесятниці . . . Ставши ж Петр . . . зняв голос свій і промовив до них . . . Люде Юдейські і всі жителі, вислухайте всі слова: Ісуса Назорея, чоловіка від Бога прославленого . . . Сього призначеного радою і провидінем Божим виданого, ви, взявши руками беззаконих, і пригвоздивши, убили, котрого Бог воскресив, розв'язавши болесті смерті, яко ж бо не було можливе вдержаним Йому бути від неї, (понеже Бог перед тим заповів воскресене Його.) Давид бо глаголе про Него: Я (Христос) мав Господа (Єгову) перед очима завсїгди, бо Він поправиці в мене, щоб я незахитав ся. Тим звеселилось серце мое, і зрадів язик мій; ще ж і ті-

ло моє оселить ся в надії, бо не залишиш душі моєї в *неклі* (гадес, гріб, стан смерти) ані даси сьвятому Твоєму видіти зотління. Обявив Єси (Єгова) мені (Христови) дороги життя.” Тут Господь наш в особі пророка Давида виповідає свою віру в обітницї Єгови, відносить ся до воскресеня і виповненє ся через Него Дорогоцінного Плянну Божого, а маючи то на увазі радуєть ся.

Петро дальше говорить: “Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його і гріб його у нас до сього дня.” (Отож пророцтво то не відносить ся до Давида, бо душа Давида остала в “*неклі*”—Гадес, гробі в стані смерти—тіло його побачило зотління.) Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявсь йому Бог, що з плоду поясниці його по тілу підійме Христа сидіти на престолі його, предвидівши, глаголав (в духу пророчім) про воскресенє Христове, (стане з *гадес*, з “*некла*” гробу—де мусїв піти за наші гріхи) що душа його не оставилась в неклі, (гадес, стані смерти), а тіло не бачило зотління.” Тим способом Сьв. Петро на підставі слів пророка Давида подає розумні докази; на сам перед виказує, що Христос за наші гріхи був осуджений від Бога, щоби пішов до “*некла*” гробу, стану смерти, до зотління. (Пс. 16:10). Друге, виказав, що після обітницї Божої, зістав випроваджений з “*некла*”, гробу, смерти, зотління, через *воскресенє*—повстав до життя; зістав на ново сотворений, та сама істота, лиш багато вишшений, котрий ставсь “сяєвом слави образом особи його”. (Жид. 1:3.) Тепер “сеї Ісус” (Діян. Апас. 2:36) в слідуючому обявленю даному Церкві каже:

Одк. 1:18.—“І був я мертвий, і ось живу по вічні віки амінь. І маю ключі некла (гадес, гробу) і смерти”.

Амінь, амінь, відповідаємо, по воскресенню Ісуса бачимо прославлений виник дорогоцінного П'яну Єгови, котрий зістане перепроваджений через Того, котрий воскрес і має ключі власть гробу і смерти; а в своїм часі увільнить всіх в'язнів, котрі для того називаються "в'язнями надії." (Захарії 9:12; Луки 4:18). Ніяке крутарство, ані махинація не суть здібні відвернути і перекрутити ціле Сьв. Письмо, щоби могло служити до підтримування потворної і хулячої науки о вічних муках. Коли би правдою було, що карою за гріхи мали би бути вічні муки, то Христос, яко Жертва, маючи заступити місце Адама, мусів би до сего часу і через вічність цілу терпіти вічні муки, а однак ніхто не знайде ся, щоби щось подібного твердив. Але смерть була карою і Христос вмер за наші гріхи "за гріхи цілого сьвіта." — 1 Кор. 15:3; 1 Йоана 2:2.

Одк. 20:13, 14.—"І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло (гріб) дали мертвих, що в них, і суджено їх кожного по ділах їх. А смерть і *пекло* (гріб) вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть." (Озеро огняне є символ останного і вічного знищення). Смерть і *пекло*, або гріб осуджені суть на вічну погибель. "Смерти більше не буде," "Останній ворог зруйнується—смерть." 1 Кор. 15:26; Одк. 21:4.

ИНЬШІ МІСЦЯ, В КОТРИХ СЛОВО "ПЕКЛО" Є УЖИТЕ.

Розібравши місця, в котрих слово *шеол* в Старім Завіті перетлумачено на "пекло" і в Новім Завіті часто написане слово *гадес* перетлумачене рівнож на "пекло," зауважмо тепер розбираючи позістали ще місця в Сьв. Письмі, котрі суть перетлумачені на "пекло". В Новім

Завіті знаходимо ще дві слові то є, Гегенна і Тартарус, котрі перетлумачені на “пелко”.

“ГЕГЕННА” ПЕРЕТЛУМАЧЕНЕ “ПЕКЛО”.

Слово Гегенна ужите є в дванайцятьох слідуючих місцях:- Мат. 5:22,29,30; 10:28; 18:9; 23:15,33; Мар. 9:43-47; Луки 12:15; Якова 3:6. В Грецькім язиці, слово Гебрейскє Гегенна, коли переведено пишеть ся “Долина Гіннон.” Долина та знаходить ся зараз за Єрусалимом і служила за місце де стикало все і викидали ріжні непотрібні річи і сьміте мійске, де огонь всегда горів, котрий палив всьо, що тільки було там вкинене, а для цілковитого знищення і сильнійшого поломеня додавано сірки. Але ніколи істота жива не була кидана до Гегенни. Жидам не було дозволено мучити ніякого сотворіння.

Коли розглянемо, що Бог уживав нарід Ізраїльський, щоби в нїм показати нам ілюстрацію, маючу служити за науку, або показав Свій плян і спосіб діяльности відносячи ся так до теперішности, як і будучности, можемо ся за тим сподівати, що і Гегенна, або Долина Гіннон має своє значінє і представляє будучі річи. Відомо нам, що сьвятиня і духовенство Ізраїля, були фігурою на Царське Сьвященство, Церкву Христову, котра буде правдивою Церквою Божою. Відомо також, що їх головне місто Єрусалим було фігурою Нового Єрусалиму, столицю Царства, і осередок влади—місто (уряд) Великого Царя Емануїла. Рівнож памятаємо, що уряд Христовий представлений в книзі Одкриття (21:10-27) під фігурою міста — Нового Єрусалиму. По описаню річей, кому. буде дозволено там ввійти і мати участь в благословень-

ствах того Царства, як рівнож мати приступ до дерев життя; є там також описане, що не увійде до него ніщо погане, ані хто робить гидоту і лож, але тільки таких, котрих Христос узнає за гідних життя. Але місто, котре в той спосіб має репрезентувати цілий сьвіт, doprovажджений до совершенности, при кінці Тисячліття було представлене в фігурі земського міста Єрусалиму, як рівнож і то, що було нечистим поганим і т. п. але класу людей негідних життя вічного, репрезентували бруди, сьміте, відпадки і гидоти, призначені на цілковите знищення через вкинене до огню Гегенни, котра має виображати “Другу смерть.” Також до того є образowo представлене, що ті, що окажуть ся не гідними вічного життя, будуть вкинені “в озеро огняне.” (Одк. 20:14, 15.) Як ту, так і в иньших місцях показаний яко символъ *знищення*, так подібно озеро огняне, взате є иньшого образу, то є Гегенни або Долини Гіннон.

В той спосіб гегенна була дуже позиточним місцем для Єрусалиму, бо служила до очищення міста з річей, котрі були для него закалою, а заразом ілюстрацією показуючи будучну діяльність Бога, то є в який спосіб очистить Він Новий Єрусалим від всіх нечистих елементів і осудить на знищене вічне, щоби не шкодили більше місту сьвятому. Суд Тисячліття досьвідчить всіх і розділить “овець” від “козлів.”

Так отже гегенна була образом другої смерті—останного цілковитого знищення, з котрого нема ніякого спасеня. (Жид 10: 26, 27.)

Запам'ятаймо собі, що Ізраїль, аби міг бути ужитий яко образ Божої діяльности з родом людським, був так трактований, як би за него був даний викуп, заким він

вийшов з Єгипту, то є через забите фігурального бичка. Коли Єрусалим був збудований, а пізнійше сьвятиня— вони мали репрезентувати правдиву сьвятиню—Церков, і правдиве царство, котре буде założене через Христа в Тисячліттю; знов нарід Ізраїльський представляв сьвіт в Тисячліттю; їх сьвященники представляли Царське Сьвященство; їх закон і право вимагаючі цілковитого послуху представляє права і услівя, які будуть запроваджені під панованем Нового завіту, щоби благословити, і добре чинити всім послушним і карати тих, котрі по отриманю всіх привілеїв і способностей чиненя доброго, а однак не схотять піддати ся справедливому панованю і правам Великого Царя.

Бачучи, що Ізраїль, як і його права і услівя представляли услівя і стан сьвіта в будучім віку, то чи ж невластивим є, щоби Долина, або безодня гегенна репрезентували Другу смерть, цілковите знищенє всіх негідних життя. Подібно і властиво є ужитий символъ “Озеро огняне палаюче сіркою” (Одк. 19:20). Образ взятий з Гегенни, або Долини Гіннон, в котрій безперестанку огонь був підтримуваний сіркою. Вираженє “озеро огняне палаюче сіркою” додає сили до представлення образу, котрий показує цілковите знищенє, або Другу смерть, понеже дим палаючої сірки є найбільшим убиваючим чинником який є знаний. Як є розумним також сподівати ся аби Ізраїль, маючи суди і судиїв, фігуруючи судиїв в будучім віку; і що засуди тих фігуральних судів, як фігуральних, як і людей маючого фігуральне право і безодня, котра знаходила ся поза мурами фігурального міста—мали головно виображати дійсні засуди правдивого суду і судиїв в будучім віку. Коли би хто

міг запам'ятати ті річи, то вони би помогли багато до розуміння слів Ісуса, що до Гегенни, хотяй Він показував на правдиву долину Гегенни, то однак Його слова мали значіне певного роду кари, яка буде вимірена в будучім віку, то єсть: Друга смерть.

БУДЕ ВИННЕН ОГНЯ ПЕКОЛЬНОГО—ГЕГЕННИ.—

Маттея 5:21, 22.

“Чували ви, що сказано старосьвідцьким: Не вбий, а хто вбе, на того буде суд. Я ж вам глаголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде (в будучині—в правдивім Царстві) суд: а хто на брата свого скаже: Рака (безчесний) на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню на того буде огонь пекольний.” (Гегенни.)

Щоби зрозуміти повизше наведені стихи, потреба запізнати ся з жидівським правом, щоби знати, що значить рада, суд і Гегенна. “Рада” складала ся з семох людей (декотрі твердять що з двайцять трох), котрі мали право судити якого небудь роду переступства. Велика рада або *Сангендрин* складала ся з сімдесять і оден осіб, звісних зі своєї учености (науки) і здібности. Ті були у жидів найвизшим судом, котрий судив найбільші переступства. Найбільша кара, яка була вимірена, була смерть. Але були случаї страшних мордерств; для показання отже погарди для таких мордерців, надавано їм погребу (в землю—гріб), але по смерти вкидано їх тіла (мертві) до Гегенни разом з відпадками і сьмітем з міста, де були спалені. Цілею вкидання таких трупів до Гегенни було гидотою в очах людей поповненого морду і убійника

і мало значити, що такий неміг мати ніякої надії. Треба пам'ятати, що Ізраїль мав надію воскресення з гробів, через то багато дбали о мертвих. Не могли зрозуміти сили Божої, здавалося їм, що Господь Бог потребує їх помочи в тім взгляді. (2 Кн. Мой. 13:19; Жид 11:22; Діян. Апас. 7:15, 16.) Але знищене тіла в гегенні по смерті мало фігурально означати всю надію до привернення до життя через Воскресення. Для таких отже гегенна мала означати Другу смерть, в тім значінню, що Ізраїль, яко нарід означував будучий порядок під Новою Умовою (Завітом).

Добре би зобачити, що в повисше написаних словах, Господь Ісус показав жидам, що їх Завіт (Закон) о скільки був грізним, то о стільки не доходило до правдивого значіння Права, як воно буде тлумачене за часів правдивого Царства і Судіїв, котрих вони тільки були тінею. Показав їм, що надане Права, котре говорить: "Не вбий" сягає о багато далше, як вони собі думали: але злісливий гнів і накликуване під Новим Завітом буде уважане за переступство Права Божого, і буде заслуговувало на то, чого фігурою була гегенна, то є Друга смерть. Суровість Права буде застосоване в такім случаю і тогди, коли добрість, сила, карність і правілеї того віку, котрі би могли зробити (учинити) кожного до застосовання з його правами, зістануть легковажані.

Ті самі думки знаходять ся:

В ЄВ. МАТТЕЯ 5:22-30.

"Чували ви, що сказано старосьвіцьким і т. д. "Я ж вам глаголю . . . бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло."
"Гегенну."

Тут знова маємо порівнану діяльність нового завіту з Правом Жидівським і показаною є наука і користь пановання над собою, то є, що ліпше є, щоби відказати собі якихсь річей (хотяй они були так дорогі і потрібні, як праве око, або права рука), а єсли позволив на злі хотіня мали бути в небезпеченьстві Другої смерті і страти життя будуче привернене через дане Богу викупу за всіх, щоби через то могли дійти до совершенности, до сьвятости і до пізнання Бога.

Вираження нашого Господа були замірені не тільки, щоби виказати совершенність Права Божого (Рим. 7:12) і як воно буде тлумачене і введене в тисячлітю, але мали служити за науку Жидам, котрі передтим, через розкази Мойсея виділи ледво перші, поверховні риси Права Божого. Жиди переконали ся, що в їх упавшим стані було їм трудно не переступати, навіть поверховного значіння Права, а тепер відркиті через Христа, ви́зше і гли́бше значі́не того ж права, показало ся не можливим до виконання. Коли би жиди зрозуміли і прийняли науку Христа, тогди прийшли би до переконання; що єсли Бог судить після мисли і чутя серця чоловіка, тогди єсьмо всі нездібні, нечисті, без ніякої надії, а одинока будучність нас чекає гегенна (цілковите знищенє.) Тогди кликали би до Бога, щоби їм показав більше сьвященство чим Аронове Арцисьвященство і учителі, котрий би здібний був цілковито оцінити і виро́зуміти Право Бо́же і симпатизувати з упавшим станом людей і наслідженими слабостями, котрі би жертвували за нас “лучні жертви” і дали нам більше відпущенє гріхів, і як Великий Лікар ви́лчив би і підкріпив, щоби́сьмо були здібні виновняти з

серця совершенно Право Боже. То чинячи здибалиби Месию, т. є. Христа.

Але не скористали вони з того, бо не мали очей виrozumіня, через то не довиділи, що Бог вже приготував так сьвященника, як і жертву, учителя і лікаря, котрого потребували, котрий в властивім часі спасе тих, що знаходили ся під Законом, як і тих, котрі не були під Законом. Він також в своїм часі і не задовго розпічне діло направлення—приверне взір сліпим і слух глухим, щоби могли виrozumіти. Тогди “зістане знесена”—заслона темноти, зарозумілости і мудрости людської, котрої тепер Диявол уживає, щоби засліпити сьвіт, щоби не міг бачити і доглянути правдивого Права Божого і правдивого пляну спасеня в Христї.

Наука нашого Господа показала не тільки, яким є Право Нового Завіту і дає науку Жидам, але є також користию і для Церкви. В міру як розуміємо вимагання Права Божого, і що має становити совершенність після його вимагань, бачимо з того, що наш Спаситель був совершенним, а самі єсьмо не здібні представити ся Богу як виповняючі Право Боже і що не можемо бути приняті через Отця, як тільки через заслуги нашого Спасителя. Ніхто не може належити до того “Тїла,” як тільки ті, що зістали покриті шатою справедливости Христової, котрі жертвували жите своє на службу Божу, котрі старають ся робити все то, що є приємне Богові, і уникають гріху, на скільки то є можливе з їх сторони. Лиш їх приняте не полягає на їх совершенности, але на совершенности Христовій і так довго доки суть в Нїм. Ті що мають ту користь, що мають ясне понятє о совершеннім Праві Божім, хотяй не підлягають йому і не є ви-

магане від них совершенно заховане того Права. Они старають ся чинити волю Божу на скільки можуть, о скільки ліпше знають Право Боже, о стільки ліпше можуть панувати над собою і до него застосувати ся. Для того і для нас слова Ісуса мають важну науку.

Точка, котру то особливо повинно ся зауважити є Гегенна, котру Жиди добре знали, о котрій також Господь наш їм говорив—не була озером огнистим, в котрім мав ся палити огонь через цілу вічність, до которого мав би бути вкинутий кождий, “хто гніває ся на брата свого,” або назве його дурним. Жиди цілком так не розуміли слів Ісуса. Наука о вічних муках не була їм знаною, ані також не мала місця в їх теорії, як то постараємось виказати. Наука о вічних муках стусовно недавно зістала запроваджена до Християнства—в середних віках. Головною точкою є то, що Гегенна представляє Другу Смерть—цілковите і вічне знищенє. То є виразно показано через зіставленє з житєм, котре є противне смерті. “Бо більша користь тобі, щоби один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло.” *Гегенни*. То значить, що ліпше відказати собі недозволених, або грішних приємностей, як мавбись стратити будуче жите і піти на Другу Смерть.

ХТО ЗМОЖЕ ПОГУБИТИ ДУШУ І ТІЛО В ГЕГЕННІ.

(Мат. 10:28; Луки 12:5.)

“І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здоліють убити; а лякайтесь, більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі.” Гегенні. Подивись подібне вираженє в Єв. Луки 12:4, 5.

Тут Ісус Христос показав своїм ученикам, щоби мали відвагу і мужискість в тяжких досвідченнях. Сказав

їм, чого ся мали сподівати то є переслідувань, будуть говорили против них багато неправди (брехні) задля Ісуса і Євангелії, котрої Він їх зробив приповідниками і слугами, а навіть буде ся здаряти, що декотрих забють в тій мисли, що роблять Богові прислугу. Потїху, або нагороду мали дістати не в теперішнім, але в будучім житю. Вони вірили, що Ісус прийшов на сьвіт, щоби віддав жите Своє за всіх на викупленє і в своїм часї, всі, що суть в іробах з вислїду того викупу почують голос Свого Спасителя і вийдуть нате, щоби отримали нагороду (єсли вони в дочаснім житю перейшли розумно пробу і суд) або пробу або суд, що буде мало місце з великою більшістю, котрі в дочаснім житю не прийшли до потрібної відомости і спосібности коначно потрібної до цілковитої проби.

В теперішнім житю, люде можуть убити наші тіла, але більше нічого не можуть зділати, що моглоби зашкодити нашому будучому істнованю (бутю), істотї (т. є. душі), котру Бог силою Своєю оживить, або приверне до життя при воскресеню—в Тисячлїтю. Наші оживлені душі отримують нові тіла (духовні, або людські—“кождому насїню його власне тіло”), а тих істот ніхто не має сили убити, знищити. Бог тільки має силу цілком знищити душу і тіло. Через то тільки Його одного маємо бояти ся, але злости людей і переслідування хотяй би на смерть, не треба ся бояти, єсли ми отримали узнанє від Бога. Ісус Христос додає їм відваги, кажучи: Не бійте ся тих, котрі можуть скоротити теперішнє жите, в тих бідних смертельних тілах. Не дбайте багато о них, о поживу, одїне або приятности, що значить в порівнаню з житем будучим, котре Бог пригото-

вив для вас, а если його не утратите може бути вашим на все. Не бійтесь подивів ані грізб, ані криків, бо їх власть не сягає дальше, як тільки то, що ся відносить до теперішньої еґзистенції, котрі можуть зробити кривду і убити се тіло, але нічого більше учинити не можуть. Ліпше повиннисьмо мати взгляд на Бога, від которого походить жите вічне,—бійся Того, котрий може знищити в *гегенні* в Другий Смерти, так теперішний умираючий стан, як і всі надії будучого істнованя.

Тут *гегенна* цілковито є показаною, як символ Другої смерти то є цілковите знищенє тих, що по отриманю повної спосібности, отриманя будучого життя або істнованя (бутя), запевнені його через жертву Ісуса Христа, доведуть своїм поступованєм, що не суть гідними того дару Божого, і не схочуть його прийняти, через неспідланє ся справедливим Божим приписам. Не маємо сказано, щоби Бог в *гегенні* мав заховати душу і тіло, але противно, там має бути їх знищенє. Мисль є та, що хто небудь отримав засуд (вирок) смерти Другої, такий без найменшої надії згинув, або зістав неіснуючий.

ЧЕРВЯК, ЩО НЕ ВМИРАЄ, І ОГОНЬ, КОТРИЙ
НЕ ВГАСАЄ.

Маттея 18:8, 9; Марка 9:43-48.

(Понеже ті два уступи описують о однім предметі, длятого цитуємо з Єв. Марка. Зазначуємо при тім, що стихи 44 і 46, а також часть 45-го, не знаходять ся в найстарших записах Грецьких, хотяй стих 48, в котрім ниши ті самі річи, є уміщений. Цитуємо той стих, як стоїть в старинних вірних рукописах.) “І коли блазнить тебе рука твоя, відотни її: лучше тобі ввійти

в житє кривим, нїж дві нозї мавши, бути вкинутим у огонь негасаючий *Легенни*. І коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі однооким увійти в Царство Боже, нїж, дві оцї мавши, бути вкинутим в *ґегенну*, де червяк їх не вмирає і огонь не вгасає.”

Читаючи то, кожний мусить признати виповненє ся в Ісусї, що пророк говорив: “Одкрию в приповістях уста мої.” (Пс. 78:2; Мат. 13:35.) Ніхто не пренустить ані на хвилю, щоби Ісус казав відтінати собі руки, ноги і виколювати очі. Або єслибисьмо мали розуміти, що по “входї до житя” будемо могли бути дальше калїками. Жиди, до котрих Ісус Христос приповідував, не мали цілком понятя о місцю вічних мук, тільки знали, що є *ґегенна*. Що була то долина за містом, котра однак не була місцем вічних мук, ні місцем, де би живі істоти вкидувано, тільки місцем де все, що будь було там вкинуте було призначене на цілковите знищенє. Розуміли через то, що мова Христова, відносяча ся до рук, ніг і очей була образвою, як рівнож і *ґегенна* була взятою, в тім напрямі, щоби дала понятє о цілковтім знищеню.

Через визше наведену приповість, Господь Ісус Христос хотїв виразити сю мисль: Будуче житє, котре Бог приготувив для відкупленого роду людського, є неоціненої вартости і оплатить ся понести хотьби великі жертви, щоби тільки дістати то житє, хотяй би то мало коштувати мое око, руку або ногу і так мав бим перебувати через цілу вічність навіть і в такім положеню оплатило би ся жити. Булоби багато ліпше, а як мав би хто спасти свої члени, а сам був би вкинутий до *Легенни*. Без сумніву Його слухачі зрозуміли, і отримали з того науку щоденного житя, то є, що оплатить

ся ліпше відмовити собі різних вигід і приємностей життя, котрі могли би бути потрібними, як права рука, або дорогими як око, пожиточними як нога, як має ся pozwalати собі на ті приємности стратити будуче життя, бути цілковито знищеним в гегенні—то є Другій смерті.

Але що має означати червяк, котрий не вмирає і огонь, що не вгасає?

На то відповідаємо: До буквальної *гегенни*, котра є підставою нашого Господа ілюстрації вкидуваною сьміте, коні, псів, і т. д., але случало ся, що вони не все падали до горючого там огню, але часом затримували ся на березі висуваючих ся скал (камінїв). Виставлені в той час на ділане повітря і сонця, підлягало зіпсутю і намножило ся червяків, котрі знищили цілковито, як річи, котрі були спалені через огонь. Нікому не було дозволено перешкоджувати тому, що діяло ся в тій долині, через то так червяк, як і огонь виповнили своє діло знищення; огонь не вгасав, а червяк не вмирав. То однак не значить, що огонь ніколи не гасивсь, а червяк вічно жив. Мисль є та, що червяк не умерав доки було щось до точеня. Подібно з огнем, так довго палив ся, як довго було щось до паленя і не остало цілком спалене, знищене. Препустім що запалив ся дім, коли би огонь не зістав стриманий, або згашений, тільки палив би ся аж будинок був би знищений, тоді малибисьмо такий огонь назвати “неугасимим.”

Ісус Христос хотів виразити властиву мисль цілковитого і останнього знищення через Другу Смерть, для того представив єї в фігурі гегенни. Засуджені на Другу Смерть, зістануть цілковито і на все знищені, ані викупу ніхто, за них не заплатить (Рим. 6:9), понеже

ніхто, гідний життя, не буде засуджений на Другу Смерть, або символічного озера огню і сірки, а одноко ті, котрі прийшовши до знання Правди, однак полюбили несправедливість.

Не тільки повисше описане, представляє Другу Смерть під фігурою гегенни, але є очевидне, що Той сам Учитель уживав того самого образу, щоби означав ту саму річ в Символі Одкриття,—помимо, що не називає то гегенною, але “озером огнистим.”

Та сама долина послужила Пророкови Ісаїї (66:24) за предмет до його мови. Хоть не називає по назвику, то однак описує її і кожний може зобачити, що не говорить він о біліонах душ живих істот, котрі би там ся палили і мучили (як декотрі вірять), але представляє тих, котрі против Бога виступили, яко—трупи, що фігурою є ціковите знищенє, через Другу Смерть.

Два стихи попередні показують час, коли то пророцтво виповнить ся і є в цілковитій гармонії з символами Одкриття. Належить то до нового віку, до Тисячліття, коли настануть “нові небеса і земля,” то є новий порядок річей. Тоді всі справедливі зобачать так справедливість як і мудрість Божу в витраченю неоправних грішників, неприятелів справедливости як написано що, “будуть вони гидотою всякій тварі.”

ЄВ. МАТТЕЯ 23:15, 33.

Кляса людей, до котрої мова була спрямована, не були цілком поганами, котрі би не мали знання Слова Божого, ані також темні і унавні з народу Жидівського, але були то научені в Письмі і Фарисеї, котрі на око вдавали за найповажніших людей і були провідниками і учителями народу. До них то Ісус сказав: Як уті-

чете від суду Гегенни? Ті люде були облудниками, не були щирі в своїх переконаннях. Скільки Правди було їм свідчено, але відкинули її від себе, а ділано против правди, хотіли задусити її довіре і знеохочували людей до прийняття Правди. Тим способом спротивляли ся свята-тому духу, світлу і Правді, затверджували ся против того, що Бог замірив, щоби то ся стало для них благословенством. Звідси отверто спротивляли ся ласці Божій, а також поступоване мусить остаточно закінчити ся Другою Смертю, *Гегенною*. Кожда стопа в сторону розмисльного виступлення против Правди, остільки робить труднійше повернене ся і виробляє в такім чоловіці характер, котрий для Бога є гидотою і для таких призначена є Друга Смерть—вічне затрачене. Понеже Навучені в Письмі і Фарисеї скоро поступали в тім напрямі, для того Ісус Христос їм сказав: “Як утічете? і т. д. Мисль є та: Хотяй хвалите ся побожностію, то однак, если не змініте свого поступованя, напевно чекав вас погибель в *Гегенні*.”

ЗАПАЛЮЮЧІСЬ ОД ОГНЯ ГЕГЕННИ.

(Якова 3:6.)

“Так язик стоїть між членами нашими, сквернячи все тіло, і палючи круг природи, а запалюючись од гегенни.”

Маємо тут символічну і сильну мову Апос. Якова, котрий показує великий і шкідливий вплив злого язика, котрий образowo запалений через огонь *Гегенни*. Язик запалений від огню некогольного або Гегенни, значить, що ділає своє знищене через первотні устроєня, самолюбства, ненависть, злість, котрі помимо посідання знаня і отриманих привілеїв (если не змінить ся) є засуджений на

знищенє. Для тої кляси людей призначена є “Друга Смерть,” правдиве “озеро огнисте,” правдива *Легенна*. Чоловік з таким урядженєм може своїм язиком здусити великий огонь, шкідливі забурєня, котрі дебудь приймуть ся спроваджають навкруги зле. Часто кілька злих слів висказані Бєсїдником зрушаєсь не покій, удїляє ся иньшим і відбиває ся на попереднім. Бутє в такім успосібленю, що в кінци запалюєсь і заражує цілого чоловіка і припроваджує його до того стєпеня, в котрім показує ся не гідним житя.

“ТАРТАРУС” ПЕРЕВЕДЕНЕ НА “ПЕКЛО”.

Слово Грецьке “Тартарус”, одєн раз тільки вєспімєнє в Сьв. Письмі, і то перевєдєнє на слово “Пєкло” Знаходить ся в 2 листї Петра 2:4 де читасмо:

“Бо коли Бог ангелів, що згрїшили, не пощадив, а кинув їх в *окови невольні* (Тартарус) темряви, і перєдав, щоб хорєнєно їх на суд.”

Розібравши иньші вирази, котрі зістали перевєдєні на “пєкло” і всі стихи Сьв. Письма, в котрих ся то слово знаходить, постановилисьмо розібрати і сєй стих, одинокий, в котрім зістало ужитє слово Тартарус. В наведєнім стисї слова підкрєслєні ужиті суть місто слова тартарус. Людє що переводили певно не знали, як те слово перевєсти, тільки після їх знаня здавало ся їм, що злі духи повинні бути в “пєклї”—через то ужили чотирєх слів, щоби перекрутити значїнє одного і зложити після своїх понятя.

Слово Тартарус написанє через Апос. Петра, дуже подібним є до слова уживаного в грецькій мітології, котрє прєдставляє темну пропасть, або вязницю. Тільки слово то здає відносити ся бїльшє до діла нїж до місця.

Ангели, котрі згрішили через свій упадок, стратили своє становишко, честь і гідність, попали в неславу і засуджене. Мисль здаєть ся має бути та: “Ангелів, котрі згрішили, Бог zdeґрадував і подав їх в окови (ланцухи) темряви.”

То цілковито згаджує ся з фактами відомими в иньших місцях Сьв. Письма. За часів Ісуса Христа і Апостолів злі духи (упавші ангели) знаходили ся на землі; але не були вони десь в пропасти, тільки стручені в тій мисли, що зістали позбавлені свого первого становишка гідности і свободи, а піддані темноті як би звязані ланцухом. Підчас спірітуалістичних зібрань, злі духи через посередників подають ся за душі померших осіб, показують з'явиска, а діє ся то завше в темноті, понеже темрява є для них тим ланцухом, котрим суть звязані, аж до Судного Дня, Тисячлїтя. Чи будуть ся могли матерілізувати в недалекій будучині і підчас дня—годі сказати. Єслиби то мало настати, то дуже би збільшило силу Диявола, щоби осліплював і зводив на короткий час, доки Сонце Справедливости не зійде в повноті, а Диявол цілком буде звязаний.

На тім закінчимо наше розбиране слова “Пекло” уживане в Сьв. Письмі. Дякувати Богу, що такого місця, в котрім злі духи мучили-б і тортурували людей, а о котрих учать ріжні віроісповідання і голосять з приповідальниць, не знайшлисьмо. Але здибалисьмо “пекло” *шеол, гадеc*, до котрого цілий рід людський іде з причини гріху першого чоловіка, а від котрого всі остали викуплені через смерть Ісуса Христа і що “пекло” є властиво гробом, місцем в котрім чоловік о собі нічогоісїнько не знає—стан смерти. Здибалисьмо иньше “пекло” то є

гегенна, або Друга Смерть — цілковите знищенє, останною карою за гріх для тих, котрі по отриманю цілковитого знаня Правди, і отриманю можности і здібности виконання волі Божої, а однак будуть хотіли поступати против права Божого і справедливости, такі добровільно вибирають смерть. І можемо сказати: Амінь! “Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні дороги Твої, Царю сьвятих! Хто не убоїть ся Тебе, Господи, і не прославить імени Твого? Ти бо один сьвятий, бо всі народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди обявились.” Одритте 15:3, 4.

ПРИПОВІСТЬ О БАГАЧУ І ЛАЗАРЮ.

(Луки 16:19-31.)

Декотрі читаючи сєї уступ Сьв. Письма, знаходять велику трудність, бо хотяй уважають то за приповідь, то однак виводять з неї внески, як би то мало представляти правдивість. Коли би то прийняти як буквально значіне, то стрінемося з багато недорічностями. Приміром: Багач пішов до “пекла” тільки тому, що був багатим, а Лазареві не давав нічого иньшого крім окрушин. Нема тут мови цілком о його злих ділах. Лазар був благословленим, не для того, що був щирою дитиною Божою, повний віри і надії, і що був добрим, а тільки через то, що був бідним і хорим. Если малибисмо прийняти то як буквально значіне, то тільки наука була би з того та: що если хочемо бути спасені, то мусимо конечно бути жебраками і багато рап мати; і що если носимо красну одіж, удягаймось в кармазин та висон і жиємо що дня пишно, маючи досить що їсти, то певно будемо осуджені на вічні муки. Знова, пожадане місце ласки є “Лоно Авраама,” і если ціле вираженє є буквально,

то “лоно” також має бути буквально, то сневностию немоглоби воно помістити всіх мільйонів хорих і убогих.

Але чого нам застановляти ся над недорічностями? Бо яко приповідь є легкою до виясненя. В Приповіді річи розуміють ся иначе, як суть сказані. Знаємо як Ісус Христос вияснював приповіди. Коли говорив о “пшениці” то мав на думці “синів царства,” коли говорив о “кукілю” мало означати “синів лукавого (диявола),” коли говорив о “женьцях,” мало ся розуміти, що говорить о Своїх слугах і т. д. (Мат. 13 голова). Ті самі класи були представлені через різні символи в різних приповідях. Тим способом “пшениця” в одній приповіді рівнаєсь “вірним слугам,” а “мудрим дівицям” в другій. Подібно в тій приповіді “багач” представляє одну *класу*, а Лазар представляє другу *класу*.

Щоби розяснити приповідь таку як та, тлумаченя, котрої Господь наш не зіставив, хочемо представити наш погляд, нашу думку, а ненакидаємо читачеві нашого погляду, а одиноко як його здоровий розум скаже згідно з Словом Божим і пляном. За тим після нашого виrozumіня Авраам репрезентував Бога, а “багач” нарід Жидівський. В часі, коли та приповідь була висказаною і на довгий час перед тим, нарід Жидівський, “жив що дня пишню,” особливо обдарений від Бога Ласкою. Як говорить Апостол Павло (Рим 3:1, 2.) “Чим же переважує Жидовин? . . . Велика на всякий спосіб, найперше бо. що їм звірені словеса Божі.” [Закон і Пророцтва]. Обітниці дані Авраамові і Давидові, як фігуральне Царство Боже, приоздобили нарід в царекість, репрезентовані через “пурпур” багача. Образові жертви Права Закону, поставили нарід Жидівський в бук-

вальнім значінню сьвятим народом—що представляє “висон” (тонке полотно) багача—полотно (біле), символ справедливости. Одк. 19:8.

Лазар представляв клясу людей, котрі були далеко від ласки Божої під Законом, огорнених гріхом, голодних, прагнущих справедливости. Хотяй сі вкључали “митників і грішників” Ізраїля, то головно вони були Погани,—котрі прагнули правди, шукаючи Бога. Ті, в часі коли та приповідь була висказана, були цілковито позбавлені тих особливих благословеньств Божих, з котрих користав нарід Ізраїльський. Ті лежали перед воротами “багача.” Не мали ані багатих і великих обітниць; не були навіть фігурально очищені; тільки будучи в грісі, зложені моральною хворобою і нечистотою були товаришами “псів.” Псів уважано в тих часах за дуже погані сотворіня і для того то жида називали чужих “поганами” і “псами” і ніколи з ними не їли, ані не женились, і не мали з ними нічого до діла.— Йоана 4:9.

В який спосіб кормили ся вони “окрушинами” ласк Божих, котрі падали з стола Ізраїля, слова Ісуса до невісти Канаанейської дають нам до того ключ. Він же озвавшись, рече: “Не годить ся взяти в дітий (Ізраїля) хліб, і кинути собакам (Поганам). А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх.” (Мат. 15:26, 27.) Ісус оздоровив її дочку, даючи тим способом ту кришку ласки.

Але наступила велика зміна в історії Ізраїля, (коли Жида як нарід відкинули і розпняли Сина Божого). Від тоді їх образове оправдане перестало, а тоді і обітницї, котрі чинили їх образним Царством Божим, і царство зістали їм відняті, а дані народом, котрий приносив гід-

ні того овочі, то є Церкві віку Євангелії, “народови сьвятому, люде прибрані (Лист до Тита 2:14; 1 Петра 2:7,9; Мат. 21:43.) Тим способом символічний “багач” умер, коли стратив всі ласки і привілеї, а по котрім часі (Жидівський нарід) знайшов ся в великім горю, нещастю і зістав розпорошений по цілім сьвітї. Від тоді аж до тепер нарід той знаходить ся в тім станї.

Лазар умер також: стан, в котрім знаходили ся Погани і шукаючі Бога, грішники з народу Ізраїльського змінили ся, зістали перенесені через ангелів (Ангельос, означає післанець—як апостоли і т. п.) на лоно Авраама. Авраам є названий отцем всіх віруючих, котрих приймає дітей віри, узнані за наслідників обітниць зроблених Авраамові; бо діти тіла не суть дітьми Божими, тільки діти обітницї числять ся за насїне (діти Авраама), “котрим є Христос.” “Коли ж ви Христові, то ви насїне Авраамове і по обітуваню наслідники”— Галат. 3:29.

Закінчине услівя і стану річи, який тоді був є добре представлений під фігурою смерти—розв'язане Жидівського устрою політичного, відняте ласк з котрих так довго нарід Жидівський користав, зістали тоді відняті і не були їм більше показовані ласкі. Погани знова, котрі були “відчужені від громади Ізраїльскої, і чужі завітові обітування (до того часу тільки мали Жиди), не маючи надії, і без Бога на сьвітї. Але тепер, стали ся близькі кровю Христовою,” були примирені з Богом. Лист до Ефесян 2:12, 13.

Розв'язане і розпорошене Ізраїля поміж всі народи є представлене під фігурою смерти і погребу. І в пеклі (гадес—гробі), зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив оддалеки Авраама” і т. д. Умерші (після науки

Сьв. Письма.) не можуть підносити свої очі, ані видіти близько або далеко. ані говорити бо є написано: “Бо в могилі, куди ти йдеш, нема вже роботи, ні роздумування, ні знання, ні мудрости.” О мертвих є сказано, що “Йдуть до місця мовчання.” (Кн. Еккл. 9:10; Пс. 115:17.) Ісус Христос в тій приповідці хотів показати, що Жиди по їх розпорошенню. яко нарід будуть терпіти або, що будуть в “муках,” поносити переслідування від народів, поміж котрих розійшлись, будучи в гріхах, і що дармо будуть кликати до тих о увільненє і свободу, котрими перед тим погордили. - Поганами—клясою Лазаря.

Історія посвѣтчає винувченє ся пророчої приповідки. Через вісімнадцять століть Жиди не тільки були дуже пригноблені в своїх думках, думаючи про свій стан, що не тільки відкинуті від ласки Божої, стратили місто, сьвятиню і можливість справовання жертв, але без милосердя були переслідовані через всіх людей, і також через християн з імена. Від них то Жиди сподівали ся милосердя як є сказано в приповідці. —“Отче Аврааме помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить кінець пальця свого в воду та прохолодить язик мій,” але пропасть стоїть на перешкодї. Однак Бог признає ся єще до них з причини Завіту з ними зробленого і відзиває ся до них як до дітний Завіту (стих 25). Ті “муки” сьуть назначені яко кара за їх переступленє Завіту, за котре могли ся сподівати кари, як рівнож коли би були послухні, могли би дістати благословенство. Гляди 3 Книга Мойсея 26 голова.

“Велика пропасть” представляє велику різницю, між Церквою в віці Євангелії, а Жидами. Перші отримали вільну ласку, покій, радість і задоволенє яко сини

Божі, послідні тримають ся Закону, котрий їх губить і справляє муки. Пиха, пересуд і блуд зі сторони Жидів становить ту пропасть, котра перешкаджає і не дозволяє їм прийняти Христа, проповідованої через Него ласки і услівів правдивих синів Божих. З другої сторони тої пропасти не пускає правдивим синам Божим прийти до Жидів,—будучи під неволею Закону—добре знаючи, що ділання Закону ніхто не може бути оправданий перед Богом, коли би який чоловік старав ся заховати Закон (щоби через то подобати ся Богові), в такім разі Христос нічого йому не помагає. (Галат 5:2-4). Через то, ми, котрі єсмо з кляси Лазаря, не можемо мішати Закону з Євангелисю видячи, що не дадуть ся погодити, і що не можемо нічого помочи Жидам, тримаючим ся Закону, котрі відкинули жертву за гріхи, дану через нашого Господа. Жиди не пізнали і не зрозуміли зміни часу, який мав місце, твердять, що виречи ся Закону яко сили спасення, означалоби виречи ся цілої історії Жидівського народу, заперти ся особливо діяльності Бога з їх Отцями (обітницї і Боже поступованє з ними, котрих через пиху і самолюбство не уміли оцінити і ужити); з тої то причини не можуть прийти на лоно Авраама правдивого відпочинку і спокою—котре є часткою для дітїй віри.—Йоана 8:39; Рим. 4:16; Галат 3:29.

Правда, що декотрі в протягу віку Євангелії прийняли Християнство, тільки так мала часть, щб в приповідсти цілком є не спімнена, котра представляє цілий нарід. На самім початку приповідсти “Багач” представляє правовірних Жидів, а не відкинутих від Ізраїля, так і при останку приповідсти представляє ту саму клясу, “рез то нерепрезентує тих жидів, котрі покинули ”

і прийняли Новий Завіт, ані таких що стали ся недовірками.

Бажане “багача,” щоби післати “Лазаря” до пяти його братів обяснюємо в сей спосіб:

Люде Юдеї в часі, коли Ісус Христос висказав ту приповідь, були називані “Ізраїлем,” “загублені овечкі дому Ізраїлевого,” “міста Ізраїля” і т. д., понеже всі покоління були там репрезентовані. В дійсности однак більшість народу була з двох поколінь, то є Юди і Бенямина, знов з десяти поколінь, дуже мале число повернуло з Вавилону в часі, коли Кир, цар Персії, дозволив Жидам повернути до Палєстини. Єсли нарід Жидівський (головні два покоління) були представлені в однім “багачи,” то властивим є розуміти, що “пять братів,” означає десять поколінь порозкидуваних по сьвітї. То жадане здаєть ся показувати на властиві ласкі Божі для Ізраїля (так для десяти поколінь, як рівнож і для двох, до котрих то ся відносить). Здаєть ся бути доводом, що тільки о Ізраїлю може бути мова, бо ні оден нарід, крім Ізраїльського мав: “Мойсея і пророків” за учителів (стих 29). Більшість десяти поколінь так далеко легковажили Мойсея і пророків, що цілком не повернули до обіцяної землі, тільки воліли остати поміж ідолпоклоньцями, з тої причини було би цілком без ужиточним порозумовати ся з ними навіть через одного з умерших—фігурально умершим, але тепер фігурально повсталим, т. є., через Поган, котрі отримали Христа.—Ефєсян 2:5.

Хотяй сказана приповідь нічого не говорить о мостї над тою “пропастию,” то однак иньші місця Сьв. Письма показують, що такі річи мали бути тільки через вікциї, і що в кінци того “багач” по отримнаю при-

значеної кари за свої гріхи (под. Ісаїї 40:1, 2; Рим. 11:26-33), вийде з місця упалення і боязни і перейде по мості обітниць Божих до тепер не виповнених для того народу.

Через довгий час жида були переслідувані через Поган, Магометан і Християн з імена, тепер однак степенно доходять до свободи, політичного значіння і впливу, а хотяй еще багато остало їм до знесення горя, котре на часі є, то однак яко нарід відзначить ся поміж иньшими народами на початку Тисячліття. Не повинно би нас цілком дивувати, колибисмо чули о великім пробудженню поміж жидами, котрі би прийняли Христа. Тим способом відкидають свій стан смерти (народної) і муки, щоби були благословлені через правдиве насінє Авраама, котрим є Христос Голова і Тіло. В декотрих місцях їх расове упередженє і гордість перестає, і духом покори зачинають вже дивити ся на Того, котрого розпняли і починають допитувати: чи не є то Той обіцяний Мессия. На тих, котрі так задивляють ся, Господь Бог дає їм ласки і благословеньства. (Захарії 12:10). “Промовляйте до серця Єрусалиму й вістіте йому, що час боротьби його вже скінчив ся.” (Ісаїї 40:2.)

Словом, приповість та учить то само, що Апостол Павло обяснює до Римлян (11:19-32). Для недовірства прирощені віття відлаmano, а добрі в щеплено в обітниця Авраама. В приповіді Жида оставлені суть в їх муках, і не споминає о їх приверненню до Ласки — спевностию для того, що не належало то до предмету, о котрім було говорено; але Апостол Павло запевняє нас, що коли доповнить ся цілість Поган, або доповнить ся число потрібне до окінчення Церкви Христової, тоді

“вони (Ізраїль) доступить милосердя, для милосердя вам (Церкві) показаного.” Він запевняє нас, що то є Завіт Божий з Ізраїлем (котрий втратив висні духовні обітницї, однак до тепер суть єще властителями деяких земських обітниць), щоби стали ся головним народом на землі і т. д. На доказ того аргументу пророцтво каже: “Прийде з Сиону Збавитель (Церква в славі) і одверне безбожже від Якова (наїне земське). По благовістю (вони) вороги задля вас; по вибранню ж полюблені задля отців . . . Зачинив бо Бог всіх у непокору, щоб усіх помилувати, о, глибини багатства і премудрости і розуму Божого.” — Рим. 11:26-33.

ПРИПОВІСТЬ О ВІВЦЯХ І КОЗЛАХ.

“І пійдуть ті на вічні муки, а праведні на життє вічне.” (Мат. 25:31-46.)

Сказалисьмо вже, що Сьв. Письмо не учить шидерчої науки о вічних *муках*, але вчить дуже виразно о вічній карі для лукавих людей, що не хочуть ся поправити представлених в приповіді як “козли.” Розберім отже сю приповідь і кару, або засуд, який при останку був висказаний.

Хтось сказав, що “найпершим Правом Небес є порядок,” і мало є таких, котрі би поняли правдивість того. Споглядаючи в зад і придивляємось Плянви Віків, то нічого подібного не дає такого доказу істнованя Божого Директора і Власти, як відзначуючий ся порядок у всіх частях Його Пляну.

Бог має пазначені і установлені часи і пори на кожну часть Свого діла, а в кожній з тих частин і часів є якесь закінченє, очищенє, з ріжних не потрібних річей—смерти, і приготованє до початку нового наступаю-

чого віку. При кінці жидівського віку даєсь zobачити час жнив, цілковите відділене кляси людей представлених через “пшеницю” і “полову” і цілковите відкинене послідних (т. є. полову) від ласки Божої. З малою громадкою вибраних, котра показала ся гідною—почавсь новий вік, Вік Євангелії. Тепер є час закінчення “Жнив” сего віку. “Пшениця” і “кукіль,” котрі росли разом через цілий вік Євангелії, суть тепер відлучені. З клясою “Пшениці,” котрій Ісус Христос є Головою, новий вік в коротці рознічне ся, котрі мають панувати яко царі і сьвященники в тім новім віці, знова “кукіль” є осуджений яко негідний і відкинений від Ласки.

Зауваживши порядок, який був запроваджений при кінці віку жидівського і того, котрий ся тепер кінчить, Ісус Христос через приповість, котру маємо тепер розберати, стосуєть ся до кінця віку, котрий наступить по віці Євангелії.

Жнива віку Жидівського, були приподобані до розлучення пшениці від полову; жнива віку Євангелії означають відлучене пшениці від кукілю, а жнива Тисячлїтя відлучене овець від козлів.

Що приповість о вівцях відносить ся до віку тисячлїтя, є виразно показане в стихах 31 і 32—“*Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, і всі сьвяті Ангели з Ним, тоді сяде на престолі слави своєї. І зберуть ся перед Него всі народи і відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує овець од козлів.*” Як в теперішнім віку, дожде діло тих, котрі суть на пробі (Церков) виробляє характер, котрий назначить послідний вирок Судії в нашій справі, так подібно діяти ся буде в справі “народів” в будучім віку. Як в теперішнім

віку проба, або суд кінчить ся для більшости членів Церкви, а вирок в їх справі зістає потверджений перед кінцем віку (2 Тим. 4:7,8), так підчас Тисялітнього панованія, вирок в їх справі покаже ся на довго перед кінцем того віку. (Ісаїї 65:20.) Але при кінци кожного віку суть “Жнива” або загальний час розлучення.

На початку Тисячлітя, “по часі великого горя,” зістануть згромаджені народи (тотрі остануть ся при життю), перед Христа в їх назначенім часі і порядку, також померші всіх народів будуть покликані, щоби ставили ся перед престолом Христовим— не на то, щоби отримати зараз вирок, але щоби отримати вільну і справедливу пробу — суд—Езек. 18:24, 19, 20) при як найлучших сприяючих обставинах і спосібностях, знова послідний виник того суду буде вирок, котрий означить, хто покаже ся гідним, а хто негідним життя.

Сцена сеї приповісти, має мати місце по часі великого горя, коли всі народи піддадуть ся, коли Диявол буде звязаний (Одк. 20:1, 2), і власть Христова установа. Тоді Церква, яко Невіста Христова, засяде з Ним на Його престолі духовної власти і возьме уділ в виконуваню суду великого дня гніву. Тоді Син чоловічий і Його Невіста (Церков) будуть відкриті і видимі (очима виrozumіня), для сьвіта, “в Його славі.” “Тоді праведні (Ісус і Церков) сияти муть, як сонце в царстві Отця свого”.—Мат. 13:43.

То є той Новий Єрусалим, котрого Йоан бачив (Одк. 21:2, 3). “А я Йоан бачив город (символь правительства) той сьвятий, новий Єрусалим, що сходить від Бога з неба.” Підчас горя буде сходити вниз, а перед його кінцем діткне землю. То є той камінь, що

відірвав ся від гори, без помочи рук (але силою Божою приготований), зробить ся тоді великою горю (царством) і сповнить усю землю. (Дан. 2:35) Його прихід поторощить і повалить усі злі царства князя темноти.—Даниїла 2:34, 35, 44.

Тут маємо представлене славне місто (уряд), при готоване, як “украшена Невіста чоловікові своєму” (Одк. 21:2), а на початку зорія Тисячліття народи почнуть поступати в його світлі (стих 24) принесуть славу і честь. “І не ввійде до него (щоби ся стати часткою його) ніщо погане” і т. д. (стих 27). А з середини престола виходила ріка життя (чиста правда), а Дух і Невіста глаголють: “Хто жадний нехай прийде, а хто хоче нехай приймає воду життя даром.” (Одк. 22:17.) Тут починає ся проба для світа, великий судний день— котрий буде тревати тисяч літ.*

Підчас того часу благословеньств і лічення народів, коли Диявол буде звязаний, зло ограничене, а рід людський знайдесть ся в процесі увільнення від вязів смерти, і коли знанє Господне наповнить всю землю, будуть ся резвивали дві клясі, котрі в приповідки Ісус Христос прирівнав до овець і козлів, котрих то має Він розлучити одних від других. Кляса овець репрезентує тихих, покірних, даючих ся вчити і з легкостію провадити підчас віку Тисячліття, ті будуть згромаджені по правиці Судії—правиця є символом ласки; але кляса козлів суть ті, котрі поступають за своєю волею, вперті, вносячи ся на найвисшій гори—шукаючи відзначеня і слави від

*) Гляди Виклади Сьв. Писання, I том, розділ 8 “Судний День.”

людей—кормячи ся якими будь відкидками, вівці знова пасуть ся на добрій паші зготованій через Доброго Пастиря. Козли мають бути згромаджені по лівниці Судії, що означає неласку і осуджине.

Діло розлучення овець від козлів буде вимагало цілих Тисячліт, занім зістане деканане. В протягу того віку кожда одиниця в міру розвиваня сявзнаню Господнім, приймованю і виконуваню волі Божої, займати будуть становиско по правиці, то є по стороні *ласки*, або по лівниці—стороні *неласки*, залежить як схочуть користати з настанючих спосібностей того часу. При кінци того віку як каже приновість, людство ціле поділить ся на дві кляси—овець і козлів.

Конець будучого віку буде останком проби, або кінцем суду для сьвіта і останним закінченем ся справ обох кляс. Кляси “овець” дана буде нагорода, понеже підчас цілого віку проби і карности, мали і показували гарний прикмет любви, котра після слів Апостола Павла є виповням Права Божого. (Рим. 13:10.) Сю любов будуть оказувати одні другим, в найбільших потребах, і що небудь зроблять оден другому, Ісус Христос числити буде як би то було Йому роблено, уважаючи тих всіх за своїх братів—як діти Божі, хотяй вони будуть природи людської, а Він Божої.

Осуджине кляси “козлів” наступить з причини браку духа любви. Знаходячи ся під тими же самими приязними обставинами, що і кляса “овець,” вони добровільно уперли ся довірю Господа, карности і затверджали свої серця. Як Фараон не користав з доброти Божої, але затвердив своє серце, так і кляса “козлів” не навернула ся чинити добре. Если перозвинуть в

собі прикмету “Любови,” права Царства Божого, такі числити ся будуть негідними життя вічного і будуть витрачені, а “вівці,” котрі розвинуть в собі прикмети образу Божого т. є. любов і обявлять то в своїм характері, будуть оставлені яко піддані власти, маючи панувати над землею в віках будучих.

При кінці віку Тисячліття при останнім полаго-годженню справ людських, Христос в той спосіб скаже до Своїх овець: “Прийдіть благословенні . . . осягніть царство, приготовлене вам од основання світу.”

З того відозвання ся до “овець” при кінці Тисячліття, можна добачити, що не суть то вівці віку Євангелії, але ті, о котрих Христос споминає в Євангелії Св. Йоана 10:16, “інші вівці.” А царство приготовлене від початку світа не є царство приготованим для Церкви в віку Євангелії. Церква отримає Царство на початку Тисячліття; але царство о котрім мова, є для овець віку Тисячліття. Їх Царство є панованє над землею, котре попередно було дане Адамові, але стратив його через гріх, а буде повернене, коли чоловік буде припроваджений до совершенности і буде здібний отримати його і з него користати. Царство то не буде панованєм одної раси людей над другою расою, але спільна власть і панованє, в котрім чоловік буде царем, і всі будуть мали рівні права і привілеї в присвоюваню і користуваню з всього добра землі. Буде то царський нарід, велика і славна республіка на підставі совершенної справедливости, в котрій права кожного чоловіка будуть перестережені, понеже золоте право виписане на серці кожного чоловіка, і кожний чоловік буде любив ближнього свого як себе самого. Панованє всіх буде над цілою

землею і єї багатими і великими добрами. 1 Мой 1:28; Псалма 8:5-8.

Царство сьвіта буде віддане відкупленому і гідному родові людському при останку Тисячлїтя, відріжняєсь від иньших, будуче названим царством приготовленим “від основання сьвіта.” Земля буде вічним мешканєм і царством совершенного чоловіка. Але царство дане Христові, котрого Церков є “Невістою,” станеть ся співнаслідницею в духовнім царстві, вище всякого начальства, і власти, і сили, і пановання, і всякого імени, котрому також “небуде кінця.” Тисячлїтнє Царство Христове, котре ся скінчить, є доперва початком власти і пановання. (1 Кор. 15:25-28.) То вічно триваюче царство духовне, було приготоване довго перед сотворенєм землі, початок котрого є в Христї, котрий є “початком всякого творива Божого.” То було замірене для Ісуса Христа Первородного; а навіть і для Церкви Його Невісти і співнаслідниками було замірене в Нїм перед основанєм сьвіта.—Ефесян 1:4.

Царство, чи власть над землею, є царством, котре було в приготуваню для роду людського від основання сьвіта. То було користне чоловікови, щоби через шість тисяч лїт терпів під панованєм злого, щоби ся довідав о його наслідку, котрим є терпінє і смерть, щоби міг через порівнанє переконати ся о справедливості, мудрості і доброті права любови Божої. Сема тисяча лїт пановання Христового випровадить чоловіка з упадку і смерти, припровадить до стану совершенного, приготууючи до наслідя царства приготовленого від основання сьвіта.

Царство, в котрім будуть царями, буде великою, всесьвітною республікою, котрої тривалість і довіре бу-

дуть забезпечені через совершенність її горожан, в такому стані як тепер пожадана дуже є, але неможливою з причини гріху. В протягу, Тисячлітя, то є підчас направлення несовершенности, Царство Христа буде самовладне.

Але праведні питали чому Він їх увінчав такою славою, честію і царством, а Господь відповідає: “Бо я голодував, а ви дали мені їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене; нагий, і з’одягли мене; недугував, і одвідали мене; був в темниці, і прийшли до мене.”

“Озвуть ся тоді до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або жадного, та й напоїли? Коли ж бачили тебе чужиницею, та й прийняли? або нагим, та й з’одягли? Коли ж бачили тебе недужим, або в темниці, та й прийшли до тебе? І озвавшись цар, промовить до них: Істино глаголю вам: Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили.”

Братя віку Євангелії не суть самотніми “братами” Христа. Всі, котрі, в тім часі зістануть припроваджені до совершенности, будуть узнані за синів Божих,—в тім значіню, як Адам був сином Божим (Луки 3:38) *людськими синами*. А всі сини Божі чи то природи людської або ангельської, суть братами. Любов нашого Господа є тут показаною для людських братів. Як тепер світ має спосібність служити тим, котрі в коротці стануть ся синами Божими, Божої природи, братами Христовими, так подібнуж буде багато спосібности в будучім віці служити людським братам—оден другому.

Народи знаходячі ся в гробах, коли повстають з гробів, будуть потребували поживи, одіжи, помешкань.

Без взгляду як багато хто мав посідлостей в дочаснім житю, смерть зрівнала всіх. Дитина, або чоловік дорослий в літах, міліонер, або бідак, учений або невчений, освічений або темний чоловік, всі мали велику можливість і спосібність виправляти ся в добрих ділах, а тим способом будуть мали привілеї бути співробітниками Божими. Припоминаємо ту ілюстрацію в справі Лазаря. Ісус Христос тільки вбудив його із смерти, а його приятелі заняли ся увільненем з вязів, котрими був звязаний при погребі і нагодували його.

О тих є сказано, що були "хорими і в вязниці." Гріб є тою великою вязницею, в котрій міліони людей суть тримані в неволі; але коли зістануть увільнені з гробу, направлені і припроваджені до совершенности не буде ділом одної хвилі. Не будучи ще совершенними можуть властиво бути названі хорими і під сторожею не-умерших, ані посідаючим совершенного життя, а такий стан може бути властиво названий недугою. Під тою сторожею будуть так довго поки ся не виїчать, аж стануть ся совершенними фізично, умислово і морально.

В протягу того часу буде багато спосібности і спільного собі помагання до співчуття, заохочення, а все ухилене ся від того роду діл вказувати буде, що не має духа і любви Божої.

Рід людський не встане відразу з гробів, але поступенно підчас тисяч літ. Для кожної нової громадки знайде ся багато помічників з тих, котрі їх попередили. Любов і добрість, яку люде тоді будуть оказували оден другому (братям Христовим) Цар буде уважати як би то Йому робили. Підстава до честі і ласки для справедливих не буде ся відзначала великими ділами з їх сто-

рони, тільки єдино дійдуть до гармонії з Божим правом любови, котрої допровадять ділами. “Тим любов—сповнене Закону” (Рим. 13:10), і “Бог є любов.” Через то, коли чоловік буде припроваджений до совершенности *Образу Божого*— і стане ся “вельми добрим,” чоловік також буде правдивим образом любови.

“Осягніть царство приготовлене вам од основання світу,” не означає щоби та власть мала бути незалежною від права і зверхности Божої. Хоть на початку Бог дав чоловікови пановане над землею, котре чоловік стратив, але Бог постановив привернути йому власть, коли його перше приготує до повіреного йому здання, то однак не маємо розуміти, щоби Господь Бог дозволив чоловікови мати власть над землею иначе, як тільки в згоді і під проводом Прав Божих. “Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі,” все буде підставою уряду.

Чоловік за то буде рядити своїм царством в згоді з правом небес—тішити ся виновненем волі Божої, з котрого є житє. “Перед лицем твоїм повнота радощів, по правиці (стан ласки) твоїй блаженство по всяк час.” (Пс. 16:11) О, хтож би не сказав: Снішіть ся віки слави! дайте честь і славу Йому, котрого добродійні наміри процвітають в повноті благословенств.

Подумаймо тепер над словами до стоячих по лівниці: “Ідіть од мене прокляті!” відкинені як негідне начинє отримання житя, котрі не піддали ся впливові любови, котра би їх очистила. Коли ті “братя” були голодними, прагнущими, слабими або нагими і у вязниці, не старались ся о задоволенє їх потреб, тим способом доказались, що ви не є в гармонії з новим небесним містом (урядом); бо “не ввійде до него ніщо погане.” Вирок

тої кляси є: “Ідуть од мене прокляті ув огонь вічний (символь знищення) приготовлений дияволів та ангелам його.” (Мат. 25:41) В иньнім місци є виразно і ясно сказано, що Христос “знищить смертю того, що має державу смертн. се єсть диявола.” Дя Жидів 2:14.

“І пійдуть ті (козли) на вічні [Грецьке, aionios, вічно-треваюче] муки [Грецьке -- kolasin- відтять], а праведні на житє вічне.” Так нагорода як і кара будуть вічно треваючими.

ВІЧНО ТРЕВАЮЧА КАРА.

По удовідненю вічно треваючої кари, остає ще одна точка до розбираня, а особливо, якого роду є кара: Коли возьмемо конкорданцію (вказівник) Біблійну, можемо там винайти місця, в котрих Господь Бог яко Судия вповідає Свій вирок неоправним грішникам, котрі відкинули ласку Божу в Христї. Що там знаходимо? Чи Бог говорить, що всі грішники будуть вічно жили в муках? Ні, анї одного стиху нема, де житє вічне в яким небудь значіню моглоби бути обіцяне тій клясї.

Бог запевняє, що остаточно Його царство, цілий сьвіт буде очищений з гріху і грішників для того, що всіх “беззаконних погубляє.” — Ис. 145:20.

Підчас коли не знаходимо ні одного стиху в Сьв. Письмі, котрий би вказував, що та кляса буде жити в муках, або під яким иньним взглядом, то знаходимо багато місцевостей, котрі вчать противно. З тих прочитаємо кілька: “Плата за гріх смерть.” (Рим. 6:23.) “Та душа, що грішить та її вмерти мусить.” (Езек. 18:4:20.) “Бо погинуть беззаконники.” (Ис. 37:20, 22.) “Тільки ще трохи і nebude беззаконника.” (Ис.37:9, 10.) Отжеж бачимо, що Господь Бог виразно говорить, якого

роду кару призначив для неоправних грішників—то є смерть вічно-треваюча, затрачене, знищене.

Блудне понятє о Божім поступованю з неоправними грішниками зістало впроваджене від часу “відступства” (від правдивої віри) защеplене і утверджене в умислах через Палство і в той спосіб вибрало ся загальне понятє, що вічною карою для неоправних грішників є жите в муках. Той погляд не маючи жадної правдивої підстави утримував ся протів ясного і зрозумілого Слова Божого, що кара для грішників є смерть. Апостол Павло говорить докладно якою та кара має бути. Говорячи о Тисячліттю і о тій клясї, котра помимо приязних зглядів і цілковитого знання, яке тоді будуть мали, і помимо того не дійдуть до гармонії з Христом, а через то не будуть послушні, такі будуть покарані. Так, але як будуть покарані? Він каже як: “Приймуть муку, погибель вічну (затрачене, з которого не буде спасеня, або воскресеня — лист до Жидів 10:26-29) від лиця Господнього і від слави потуги Його” (2 лист до Сол. 1:9.) Затрачене то є показане в приповісти як “огонь”, вічне приготовлене дияволів і ангелам його. Є то “озеро огня і сірки,” котрим є Друга Смерть (Одк. 20:14; 21:8) до которого кляса “козлів” була післана в приповісти.—Мат. 25:41.

Дивлячись на ті вирази відносно вічної кари з правдивої точки, то можемо завважати як мудрим є його значіне. Огонь в приповісти, котрий має знищити “козлів,” не буде то огонь буквальный, бо “огонь” є так символічний, як “вівці” і “козли.” Огонь тут, як і в иньших місцях означає знищене а не заховане.

Ми могли би тут закінчити наш предмет, будучи переконані, що належито доказали, що вічною карою кляси “козлів” буде знищенє, тільки хотїлибисмо звернути увагу на одну еще точку, котра має лучність з тим предметом, а особливо грецьке слово *коласин*, котре є пертлумачене “муки” — стих 46. Слово се цілковито не має значїня мук. Насамперед воно означає відтять, або обтинанє пр. галузі з дерева. Дальше означує встриманє. Переступники будуть встримані, відтяті від життя, через Другу Смерть. Доказ того вираженя можна завважати в письмах клясиків грецьких. Слово *басінос* повинно бути ужите для виображеня “мук,” котре не має ніякої лучности з словом *коласін*.

Слово *коласін* в Єв. Мат. 25:46 написано є в иньшїм еще місци, а іменно в 1 листї Йоана 4:18, де рівнож невластиво переведено на “муки” “бо страх має муку.” Хто має вказівник “Юнга,” то може там зобачити (сторона 995), що значїне слова *коласін* є відтинанє, повстримуванє, стриманє. Видавець (Автор) “Емфетік Даєглот” (Грецькій з Англійськім тлумаченєм Нового Завіту), перетлумачив слово *коласін* в Єв. Мат. 25:46 на “відтять”, а в дописях так каже:

“В звичайних переводах декотрі теперішні тлумачі старають ся слова *коласін* і *аіоніон* перевести так, щоби означувало мисль слова *басінос*, то є муки. *Коласін* в своїх ріжних формах знаходить ся тільки в трох місцях Нового Завіту, Дїян. Апос. 4:21; 2 лист Петра 2:9; і 1 лист Йоана 4:18. Походить воно від слова *колазус*, котре означує 1) відтять, приміром галузи від дерева, 2) повстримувати, притлумити. Греки пишуть: Іздець повстримує (колазеї) свої коники. 3) ка-

рати, відтяти кого від життя або відобрати кому життя, вилучити його з товариства, або заборонити йому вступу уважаний є як кара. В (Даєґлот) є ужите перше значінє, понеже ліпше згаджує ся з правдивою мислею. Праведні ввійдуть до життя, а грішники знова будуть відтяти від життя—отримають смерть. 2 Солунян 1:9.

Подумаймо тепер над стихом і zobачимо ріжницю поміж нагородою “овець,” а карою “козлів,” котре дає нам властиве понятє слова *коласін*. Одна кляса йде до вічного життя, а друга остає на все відтята від життя—на все затримана в смерті. І то власне, згаджує ся з тим, що Сьв. Письмо всюди показує, що є плата або кара за добровільний гріх.

Подумаймо хвилинку над словами в стиху 41: “Ідїть од мене прокляті (перед тим відкуплені від проклятя і смерти Адама через Христа, тільки тепер від Него прокляті яко негідні життя, але заслугуючі на Другу Смерть) ув огонь вічний (символь вічного знищеня), приготовлений, дияволові та ангелам (слугам) його.”

Мусимо собі запам'ятати, що то є послідній засуд при закінченю суду, при останку Тисячлїтя. Тоді ніхто більше не буде міг бути слугою Диявола несьвідомо і недобровільно, так, як тепер багато є; понеже Великий Спаситель, Христос усе не і цілковито знесе поверховні спокуси і уділить помочи тим, котрі схотять піднестись із слабостей і дійти до совершенности. Кляса людей, котрі люблять зло, суть слуги Диявола, суть “ангелами” Диявола. Для тих і для Диявола, а не для кого иньшого, Бог приготовив Другу Смерть, то є вічне знищенє. Огонь зійде з неба і пожере їх. Що означує огонь пожераючий, здаєть ся, що всі можуть поняти і зрозуміти,

хиба, що очі маю.ь закриті неправдивими науками. Ні-кого нема такого, що видівби огонь консервуючий, а понеже огонь нічого не хоронить, але нищить, для того Господь Бог ужив його яко показ, цілковитого знищення. Одритте 20:9.

“ОЗЕРО ПАЛАЮЧЕ ОГНЕМ І СІРКОЮ, ЩО ЄСТЬ
СМЕРТЬ ДРУГА.”

Одж. 19:20; 20:10, 14, 15; 21:8.

Озеро огня і сірки є спімнене кілька разів в книзі Одриття, котру всі Християни признають за книгу символічну. Мимо того загально думають і говорять о гих символах як би мали буквально значіне і сильні підтримуючі науки о вічних муках, помимо ясного сказаня, що то означує Другу Смерть: “А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се Друга Смерть.” (Одж. 20:14.) Часом є о нїм мова, що є то озеро огнисте, палаюче сіркою (Одж. 19:20), вспімнена сірка показує на символ цілковитого знищення, котрим є Друга Смерть. Сірка є відомою як найбільший убиваючий елемент, для всякого роду життя.

Символь озера огня і сірки дальше показує, що так символічний “звір,” як і символічний “лжепророк,” смерть і пекло, а також диявол і його послїдувателї будуть в нїм витрачені.—Одж. 19:20; 20:10, 14, 15; 21:8.

То витраченє, або смерть називає ся другою смертю для відріжнення від смерти першої з причини Адама і немає означати, що небудь там буде вкинуте, має вмерти другий раз. Приміром: смерть з причини Адама і гріб, гадес, мають бути там вкинуті. Вкинуте, або нищенє смерти і гробу буде через цілих тисячу літ, занім

знищене буде довершене. Перед тим жадним способом не будуть вони знищені. Так само “диявол” “звір” і “лжепророк” не були ще знищені.

З першої смерти, або від смерти Адама, люде будуть взбуджені при воскресеню. Всі, що суть в гробах вийдуть. В Одкриттю є сказано: “І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в ньому . . . Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги.” (Одк. 20:13,12.) Плян Божий закритий в книгах Старого і Нового Завіту показує на відкуплене роду людського із смерти, спричинену через гріх Адама і для того в історії Ізраїля є всюди мова так о злих як о добрих, котрі померли, що “заснули з своїми Отцями.” Ісус Христос як і Апостоли уживали того самого вираження. Тільки такі слова нігде не написано, що до Другої Смерти. Противно, найсильніші фігури і символи суть ужиті як доказ цілковитого знищення, то є “огонь і сірка,” щоби показати, що з того знищення нема більше спасеня.

О! як потішаюча думка є, що смерть впроваджена через гріх Адама, на цілий рід людський буде знищена і перестане істнувати. Буде вона вкинута до озера огня і сірки, котре є Друга Смерть через Великого Спасителя, котрий купив цілий сьвіт жертвою самого себе, що також Бог через пророка сказав: “Та я вибавлю їх із потали пекла, відкуплю їх від смерти . . . а ти пекло (гріб) де твоя побіда?” (Осії 13:14) Смерть Адама або перша смерть, не буде більше мала власти над людьми, як мала через минувших шість тисяч літ, ніхто більше не умре за гріх Адама. (Рим. 5:12; Еремії 31:29, 30; Езек. 18:2.) Від коли Новий Завіт, запечатаного дорб-

гоцінною кровію, вийде в діло і станеться правом, тільки розумілі переступства будуть уважані за гріх і будуть карані смертю—Другою Смертю. Тим способом смерть Адама буде вкинена або знищена через другу смерть.

В теперішнім часі *шеол, гадес* (місце темне, стан смерти), гріб, котрий говорить нам о надії будучого життя через силу воскресення в Христі, не буде її більше, бо Друга Смерть не знищить нікого, хто покажеся гідним життя, нікого, для кого остає ще хочай тінь надії, тільки таких, котрих справедливий Судня узнає за негідних життя, такі будуть на все витрачені. Диявол, він несправедник і зводитель, котрий звів і знищив рід людський, котрий старається все против і противно представляє Божі заміри, відносячіся до нашого спасення через Христа, а з ним всі, котрі мають його духа, суть “його ангелами,” будуть винищені і не повстають більше з тої смерти, щоби знова занепокоювати сьвіт. Тут маємо сказано, що Диявол зістав вкинутий до “огнистого озера.”—Другої Смерти. Апостол Павло в листі до Жидів (2:14) говорить о тій самій річї називає знищенєм: “Щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола.” “І схоплено звїра, а з ним лжепророк—фальшиві системи, котрі ошукували і пригноблювали номінальне Християнство не минуть знищення. О тих системах є сказано, що були “живцем” (то є. підчас їх істнованя і діяльности) вкинута обох в озеро огняне, палаюче сіркою.”—Одк. 19:20.

Суд Божий, час великого горя, знищить їх цілком, ті системи, котрі не хибно зроблять великий переворот людський, фінансовий і релігійний і причинить багато

трудности і нещастя маючим лучність і належачи до тих системів, занім вони будуть цілком знищені. Ті системи зістануть вкинені або знищені на початку Тисячліття, а знищене Сатини наступить при кінці, коли на передкляса “овець” буде відлучена від “козлів,” котрі погинуть з Дияволом як його “ангели” або слуги. Ніхто з тих, що пізнали Правду, а однак полюбили несправедливість, або з “боязливих і невірних,” котрі не будуть вповали на Бога помимо всіх обаявів Його ласк підчас панованя Христа, або гидотники, котрі у своїх серцях покажуться душогубцями, чарівниками, ідолслужителями і ложниками, всі такі характери знайдуть своє місце в озері палаючійм огнем і сіркою, то є в другій смерті, щоби більше землі не занечищували. Такі, по отриманю всякої спосібности і часу на перемінене і поправлене своїх характерів, окажуться негідними життя, будуть витрачені через Другу Смерть, представлену через озеро огня і сірки.

В голові 20 і 21-ій, книги Одкриття маємо показаних кілька образів з перебігу різних справ підчас Тисячліття, котрі ясно показують ціль і результат суду того віку, котрі суть в гармонії і згоді з иньшими уступами Сьв. Письма попередно показаними.

Голова 20, стихи 2, 4, 11, як рівнож стихи 1, 2, 10, 11, в голові 21-шій показують початок того Дня Суду і скороченя заслонюючих блудів ошукуючих системів. “Зьвір” і “лженпророк” суть найголовнійші символи, котрі представляють організації, або системи блуду, котрі разом творять “Вавилон.” Суд против “престолів” теперішних часів, і против “зьвіря” і “лженпрока” наступить зараз, коли буде впроваджене Тисячліт-

не пановане. Престоли теперішних володарів землі зістануть "збурені," а власть отримає великий Пророк, Сьвященник, Цар і Судня, "котрий має право." (Порівнай Дан. 7:14, 22; Езек. 21:27.) Тоді системи блуду будуть осуджені як гідні знищення, "в озеро огнисте," Другій Смерти.—Одк. 19:20.

Тим способом друге нищення, або смерть нічне ся зараз на початку суду. Рознічне ся упадком фальшивих системів представлених через зьвіря і лжепророка, але людського роду не досягне скорше, аж кожда одиниця отримає цілковиту пробу і спосібність вибору життя, щоби могли жити вічно. Голова 20:12, 13 і 21:3-7 показують на милосердний суд, в котрім всі, так живі, як і мертві (з винятком Церкви, котрі з Ісусом Христом будуть сьвященниками, царями і співсудіями) будуть припроваджені до цілковитого знання правди, увільчені від блудів і пересудів, і будуть суджені "після їх діл."

Вислід того суду буде той, що Цілий сьвіт буде очищений, як в Одкриттю зазначено: "Всяке створінне, що в небі, і на землі . . . чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословення, і честь, і слава, і держава по вічні віки." (Одк. 5:13) Вислід того буде перепровадження згідно з Божими розпорядженнями так минувшими як теперішними, котрі визнають вільну волю чоловіка, щоби вибрати добро або зло, життя вічне, або смерть вічну.

Неможемо перелічити, що при кінці Тисячліття Бог знова "на короткий час" дозволить, щоби зло взяло верх, щоби випробувати своє сотворіння (котре тоді буде заізнане зі злом і добром, як рівнож їх вислідами, а разом справедливість і любов Божа будуть їм явні), і

если хто тоді буде бажав чинити зло, такий буде витрачений. Тим способом Бог на все усуне тих, котрі не люблять справедливости.

Відносно до того читаємо, що Диявол буде старати ся звести людей, котрих число тоді буде, “як пісок морський.” Лиш не пренебачаємо, щоби багато маючи досвідчене в минушині будучи увільненими від уроджених слабостей і різних лихих случаїв, щоби радше пішли за лихим прикладом Диявола і вибрали зло і непослушество. Понеже немаємо сказано, яке число буде тих, що покажуть ся негідними житя, але Другої Смерти, для того не будемо ся над тим застановляти. Можемо однак бути певними, що Бог не хоче смерти грішника, але щоби ся навернув і жив; і що ніхто nebude вкинутим до “озеро огня і сірки” (образ цілковитого знищення—гегенни), хто буде гідним житя, котрим житє булоби благословенством так для них самих, як і для иньших—згідних зі справедливостию.

Цілковита і безнадійна погибель є замірена одиноко для непоправних грішників, котрі як Диявол в своїй пишности серця бунтує ся против Бога, котрий помимо досвідчення і знання вислідів злого і справедливого гніву Божого, чинить зло. Здаєть ся, що добрість і любов Божя, котра приготвила для чоловіка відкуплене і реституцію, як рівнож і иньші користі житя, замість провадити всіх до зненавидження гріха, то однак де котрим буде ся здавало, що Бог є за добрий, щоби їх мав витрачувати, або еслиби то учинив, що їм дасть еще иньшу спосібність в будучности. Полягаючи як би на збиваючій доброті Божій, старати ся будуть надуживати благодать Божу за ціль діланя добровільного гріха. Але не пос-

туплять вони далеко, бо дурнота їх буде явна. Витрачєне таких доведе праведним згоду і рівновагу Справедливости, Мудрости, Любови і Сили в Божім Панованю. Такі суть названі “ангєлами” (пїсланники, послїдувателї, слуги) Диявола. І для таких, як також і для Диявола, цїлковите знищенє (друга смерть) є приготовленє через мудрого, любого і справеливого Сотворителя. І так, в приповїсти овець і козлів, послїдні суть названі пїсланниками або слугами Диявола.

Правдивий характер кляси козлів представлений є в Одк. 21:8. “Боязким, і невірним (котрі не вповають на Бога), і огидним, і душегубцям (ненавідячі братів), блудникам, і чарівникам, і ідольським служителям (котрі надуживають благодять Божу, котрі присвоюють собі, або віддають иньшим сотворїням, або річам службу і честь належачу Богу), всім ложникам (котрі не люблять правди, і не шукають єї,—не набувають за яку небудь цїну і нетримають єї), часть їх в озері, палаючому огнем і сїркою (символь цїлковитого знищеня), що єсть СМЕРТЬ ДРУГА.” Такі люде булиби неприятними кождому чесному і справедливому чоловікови. Тепер навіть є трудно знести таких, коли бере ся під увагу, що в значній части походять ті ушкоди з уродженя і наслїджених слабостей. До якогось стєпеня симпатизуємо з такими, судячи по собі, що часто сами хочемо чинити добре, зло ся нас тримає. Лиш при кінци Тисячлїтя, коли справедливий Судия дасть всяку можність знаня і здібність чинєня добре, то кляса буде огидною і смердячою всім тим, котрі будуть в гармонїї з Царем Слави. Праведні будуть ся радувати, коли суд укінчить ся, а ті, що окажуть ся негідними житя, що занечистили землю до-

чекають ся, що їх праця і вплив зістануть цілковито знищені разом з ними.

В Одкриттю 20:9 маємо сказано, що ті всі, котрі приостанку дали ся звести Дияволіві, остали разом з ним витрачені, а ужитий є до того символъ “озеро огнисте.” Були пожерті через огонь. Єсли така є правда, то муки, о котрих мова в стиху 10 не можуть ся відносити до людей, котрі вже остали страчені і знищені. Через то являє ся питанє, чи Диявол і лжепророк і зьвір, будуть вічно мучені? і чи сей стих того вчить?

На то відповідаємо Словом Божим: “Всі безбожні будуть витрачені” Що до Диявола, того великого неприятеля Бога і людей, виразно маємо сказано, “щоб смертию знищити того,” значить, що не буде захований, але знищений. Жид. 2:14.

Зьвір і лжепророк суть то системи, організації, котрі в протягу віку Євангелії багато зводили і спроваджували з правдивої дороги, понадуть они в велике горе і замішанє при кінци сего віку Євангелії. Муки тих системів будуть “*aiónion*,” то значить тревалі. Мука їх буде так довго, доки їх стане, доки не будуть цілковито знищені. Подібно системи блуду при кінци Тисячлїтя будуть відкриті, що причинить ся, що кляса “козлів” буде знищеною. (Одк. 20:7-10.) Той зводничий систем (не є зазначений якого роду, але тільки названий дияволем, за уставителем), попадає в той сам рід замішання, горя і знищення при кінци Тисячлїтя. в який попадають тепер при кінци віку Євангелії зьвір і лжепророк.

В Одкриттю голові 19:3 є сказано о однім з тих системів: “А дим її сходить навічні віки.” Кажучи иньшими словами: память, вспінненє (дим) на знищенє

тих системів блуду буде тревалим, наука і досвідчене осягнене не буде забуте. Дим зносячи ся підчас палення (знищення), показує, що огонь доконав своє задане.— Подивись також Ісаїї 34:8-10.

Що до Одкриття 14:9-11, то можемо тут зазначити, що кождий ся згодить і признає, що если маємо розуміти буквально то, що сказано в стиху 9-тім, то є поклоняється перед звівром і образом його, тоді дуже мало знайдесть ся таких в краях цивілізованих, котрі би попали і заслужили на кару сказано в стиху 11. Але если маємо розуміти, що звівр, його образ, поклоняючи ся їм, вино і чаша суть символями, то рівнож муки, дим і огонь і сїрка, також суть символічними.

Одк. 20:14 говорить: “А смерть і пекло [гадес— гріб] вкинуто в озеро огняне (знищенє). Се друга смерть”

“Смерть і пекло” [гадес] ужиті суть кілка разів в сій книзі для означеня *Адамової* смерти. Гадес є станом або місцем смерти, часто є перетлумачене на гріб. Назване є великою вязницею, тому, що коли хто вїйде до него, хотяй актуально відтятий, то однак є уважаний не за відтятого, лише єдино за увязненого тим часово, як такі, котрі будуть увільнені з тої вязниці і ставлені на новий суд житя, через Того, котрий відкупив людей від кари першого суду. Зі взгляду заміру і ціли Божої і обітниця реституції для всіх, і другий суд, гріб є названий великою вязницею, в котрім засуджені на смерть (*Адамовою*, або першу смерть), чекають увільнення. Хотяй згніті в смерти, однак особистість кожного є захована в силі і в умислі Божім, і в часі своїм буде відновленою силою воскресеня. О гадес, яко вязниця, о гробі, говорять

пророки, Сам Господь Ісус і Апостоли. (Осії 13:14; Ісаїї 61:1; Луки 4:18; Йоана 5:28; 1 Кор. 15:55.) Гріб в дійсности є памяркою надії; бо не назвалибсьмо його вязницею, если би се не було задля нашої надії воскресеня . Если би ми вірили, що смерть кінчить наше істноване на віки, то вся надія воскресеня зникла би, і ми не думали би о гробі, яко о вязниці.

Застусовавши сю мисль до повисшого стиху з Одкриття, можемо сказати: Смерть Адама і надія воскресеня, котре ласка Божа долучила до тої-ж смерти, буде цілковито знищена в другій смерти. Ті, що умруть другою смертию не згинуть на підставі першого вироку, з причини Адамового гріху, анї також не будуть мали надії воскресеня з тої-ж смерти. Гадес ніколи не є окрислений яко друга смерть, понеже ті, що ідуть на другу смерть не суть цілком “взянями надії.” Суть они цілковито знищені, відтяті, без жадної надії воскресеня. Поза тим власність гадесу буде знищена.

Нищене першої смерти і гадес зачинає ся з початком Тисячлітя і триває до кінця того віку. Є то поступенний процес струченє на знищенє. Гадес (гріб) буде знищений, коли усі умерші в гробах почують голос Сина Чоловічого і вийдуть з него. (Йоана 5:25.) Але “смерть” еще буде мала вплив над ними, з причини сего, що біль і всякі умислові несовершенности суть частию наслідженої Адамової кари. Слово Господне говорить: “Хто ж не вірує (не приймає Його), уже осуджений,” (Йоана 3:18.) будуть також правдою, як суть нею тепер. Міліони воскресених ще будуть під вироком осудження, ще будуть в смерти, але спосібність дана їм до осягнення совершенного житя на правах Нового Завіту

(угоди) ласки Божої, о скільки буде через них відкинена, допровадить їх до другої смерти, яко сьвідомих грішників. В міру їх послушеньства услівям Нового Завіту, будуть чинити поступ до здоровля, совершенности і життя. З другої сторони ті, котрі прийшли до повного зна-ня відмовлять прийняте і особистого застусованя заслуг Жертви Христової, позістануть під ви роком осудження. Для того, що воля їх буде годити ся на зло, будуть они поступати до другої смерти. В разі послушеньства смерть буде пожерта через жите; в разі непослушеньства смерть буде пожерта через другу смерть. Се є в гармонії з обясненєм Сьв. Павла (1 Кор. 15:54, 55) з пророцтвом Ісаїї: “І [коли “мале стадо,” себто “ми” будучи перемінені до божественної природи і подобія Отця і розпочали панованє і благословенє сьвіта—тоді] виповнить ся слово написане (Ісаїї 25:6-8), порве [в кине на знищенє, або як символічно сказано “до озера огняного”] він на сій горі [символь “Царства Божого” або “Новий Єрусалим”] покривало, що вкриває всі народи,—[смерть] покривало (несьвідомість), що лежить на всіх племенах. Потоптана буде смерть (Адамова) по віки.”

Вкиненє, чи осудженє на вічне знищенє смерти і гробу в протягу Тисячлітя, є частию знищеня всього, що є невластиве безкористне, або шкідливе. (Ісаїї 11:9; Пс. 101:5-8.) Друга смерть як послідна кара судження одиниць, ніколи не буде знищеною. Для того всі люблячі справедливість, повинні на то сказати Амінь; бо знищити Другу Смерть, відкликати кару того справедливого і безсторонного суду, то означало би не тільки увільнити Диявола, але і всіх люблячих несправеливість

і гріх, котрі зневажають Бога їх злими інституціями, спротивляються, грішать і стараються скинути і знищити тих, котрі люблять Бога, стараються Йому служити і користати з Його ласк. Тішимось, що не потрібно ся небезпечити того, бо получена справедливість Бога з мудростию, любовою і силою, спровадять вічну справеливість оперту на добрім фундаменті.

ПОВЕРНУТЬ ДО ПЕКЛА.

“Нехай повернуть безбожники в пекло, і всі народи що забувають Бога,” Пс. 9:17.

Слово се походячи від Бог, а записане через Псалмісту, мусимо прийняти так, як оно є сказане і яко правдивість. Єсли знова наука церковів і сект відносячи ся до пекла є правдивою, то справді таке осьвідченє є страшною заповідю.

Але поставмо слово пекло властивим *шеол* і його значіне, тоді наш стих читає ся: “Нехай повернуть ся безбожники до стану смерти, і всі народи, що забувають Бога.” Так також і віримо; лиш питанє є: котрі суть то безбожники? В однім значіню всі люде суть безбожними, понеже всі переступають право Боже, але в цілковитім значіню безбожники суть ті, котрі мають цілковите знанє о повноті гріху і знають о жертві даній, що-би увільнити чоловіка від наслідків гріху, а помимо того добровільно грішать. Стосовно беручи, заледви мала часть дійшла до правдивого знаня Бога, то суть ті, котрі увірили і посьвятили ся Богови. Сьвіт не знає Бога, а нарід не може забути Бога скорше, аж перше мусить бути препроваджений до Його знаня. Посьвячені віруючі зістали осьвічені і проваджені Духом Сьвятим до вирозуміня глибоких річей Божих, котрі відкривають

Божий характер, а котрий хотяй висказаний в Його Словах однак сьвіту видаєть ся недорічивостию.

В будучім віку так однак не буде, бо маємо сказано, що "Земля так повна буде розумінєм Бога, як водою море." (Ісаїї 11:9.) То, що ми тепер отримуємо через віру, сьвіту тоді буде ясно показане. Коли Той, котрий викупив чоловіка з сил гробу (Осії 13:14) рішуче згромаджувати куплену посілість смерті. (Ісаїї 61:1.) Всі, котрі сплять, будуть пробуджені лучами Сонця Справедливости, і легко тоді пізнають, що "Ісус Христос з ласки Божої за всіх умер."

Маємо також сказано, що в будучім віку буде отворена иньша ще дорога, котра буде називала ся Дорогою Сьвятою, і для всіх буде можливим по тій дорозі поступати, понеже всякі каміне і перешкоди, блуди і т. д. будуть з дороги осунені. Стих повисше наведжений стосує ся до будучого віку. Котрі будуть ігнорувати приятні права (услівя) того віку і покажуть ся непослушними справедливому Судиви і Власти—Христови—такпій чоловік спевностию окаже ся злим, безбожним. В такім разі всі піддані праву Царства Божого признають справедливу кару і суд на безбожних, котрий їх осудить на поверненє до *Шеола*—до стану смерті. Такі окажуть ся негідними життя; коли би таким було дозволено предовжати їх житє, то бублоби оно проклятем так для них самих, як і для решта роду і для діла Божого.

Буде то для них Друга Смерть, з котрої нема воскресеня. Будучи раз викуплені з гробу через жертву Христа, еслиби тепер вмерли, з власної вини, в такім разі жертва Христа нічого їм не поможе. (Жид. 10:26.) "Знаючи що Христос, уставши з мертвих уже більш не

вмре: смерть над Ним більш не панує.” (Рим. 6:9.)
Всі повинні ся боятися і оминати Другу Смерть, бо вона є останком існування для тих, що окажуться не гідними життя. Лиш в тій смерті нема терпінь так, як і вмерти через гріх Адама; є тільки перерванем існування.

З причини гріху рід людський попав під владу смерті, з котрої Ісус Христос прийшов нас спасти. (1 Йоана 3:8; Жид. 2:14.) Смерть означає вмерти, перестати жити. Поміж смертю Адама, а Другою Смертю різниці властиво нема, в тім тільки різниться одна від другої, що зі смерті Адама є надія увільнення, підчас коли з Другої Смерти немає ніякого повороту ані спасення. Перша смерть перейшла на всіх з причини гріху Адама, друга знова може наступити тільки з причини добровільного гріху, особистого переступства.

Що наш стих відносить ся до будучого віку, є зрозуміле з того, що в теперішнім часі так справедливі, як і несправедливі ідуть до гробу (Шеол-гадес). Сьв. Письмо виразно зазначає, що тільки безбожники там пійдуть, і нарід, котрий забуває Бога. Оказує ся з того, що народи повинні перше Бога знати, щоби могли Його пізніше забути, а відомо, що народи єще не дійшли до того знання, і не дійдуть аж в будучім часі, коли знанєм Господним буде наповнена вся земля і ніхто не скаже ближньому своєму пізнай Господа, бо всі Його пізнають від найменшого до найбільшого з них.—Ісаїї 11:9; Єремії 31:34.

Слово Гебрейське в тім стиху є: *гой* і переведено є “народи,” в иньшій знов місци в того самого писаря переведено “погани” і “нарід,” Мисль здаєть ся бути та, що так названий є нарід, котрий не увійшов в Завіт

з Богом, хотяй би навіть не був отверто злим. Народи (котрі по отриманню цілковитого знання не стануть ся народом Божим), котрі не дбають, або забувають о благодати Божій, або ої своїх обовязках взглядом Бога, отримають чин з безбожниками і будуть вкинуті або осуджені на Другу Смерть.

Дальше доказ того знаходимо, що Гебрейське слово *шуб* переведено а нашим стиху "повернуть ся," властиве значінє має: повернуть ся назад до попередного місця, або стану, і відносять ся, що вже ті були в Шеол, або мають іти до него, будучи відкуплені дорогоцінною кровію Христа, будуть випроваджені з гріху—Шеол. Єсли отже покажуть ся злими тоді вони і всі, котрі забувають Бога *повернуть до гробу*.

ЧИ ЖИДИ ВІРІЛИ В ВІЧНІ МУКИ?

Наука о вічних муках зістала вщеплена в Церкві Християнській підчас відступства від правдивої науки в середних віках. Декотрі звертають увагу, що діла Йосифаса вказують, що Жиди тримали ся тої науки, а понеже перші Християни були Жидами, тож спевністю вони ту науку впровадили до Християнства.

На то відповідаємо, що так не є. Теорія вічних мук витворила ся з науки о людській не смертності, котра як філософічна загадка, була насамперед дискутована через Платона і иньших грецьких філософів, лиш що найменше не в тій формі, як тепер є трактованою. Теорія Платона доводить, що чоловік посідає в собі якусь частку божественности, і що то не позволяє йому вмерти на віки. Маючи таку підставу, легко було найти місце для добрих, і для злих. Але треба при-

знати тим філософам поганським, що в науках своїх, не розвинули, а при найменше не показали такого здеградування і відступлення від розуму, доброти і милосердя, як були опускані в номінальній Церкві словом Христовим, пером і пензлем винятки страшних мук, по смерті для грішників, а з чого уформовано догми і затверджено як “конечне до спасення” в званій церкві Христа.

Щоби добре і властиво можна оцінити ту справу, треба пам'ятати, що коли Церква Християнська була остановлена, Греція стала на чолі інтелігенції і цивілізації. Александер Великий, підбивши тогдашній світ, отримав всюди пошану для Греції, а хочай Рим заняв її місце на пункті мілітарнім, то однак не заняв в літературі і штуці. Через багато столітій грецькі філософи і філософія преводничили світу, пересікали і робили вражінє на всьо. Було в звичаю філософів і учителів ріжних поглядів, твердити, що їх теорії і ріжні системи були як би ті самі, що і Греків, і старалися відкидати ріжницї поміж своїми а загальними поглядами грецькими. Декотрі навіть старалися удовіднити, що їх науки займають всі в собі підставничі заданя Платонизму, як рівнож і такі, котрих Платон еще не довидів.

Того роду учителями були декотрі провідники в Церкві Християнській в другім, третім і четвертім століттю по Христі. Приймаючи загально узнану акуратність науки філософів, твердили вони, що ті самі погляди філософічні знаходять ся і в науці Христа, що Він був найбільшим з філософів і т. д. В той спосіб змішано Платонизм з Християнством. То стало ся тим

більше важним, коли царі і кесарі зачали студіювати науки релігійні і поперали найліпше ті, котрими можна було страшити людей і тримати їх в послушенстві. Поганські учителі хотячи приподобати ся цісарям голо-сили, що котрі будуть переступати і ламати права кесарські (котрі панують з назначеня Божого?), осуджені будуть по смерти на вічні муки. Істория вика-зує, що того часу багато з проводирів Християнських відзначило ся амбіцією і хотінєм опанованя влади, котру занимали поганські учителі і заняти їх місце, а тим способом зробити релігію християнську пануючою, ко-траби в очах кесарів могла тримати нарід в страху. Через то найвідповіднішою до тої ціли показала ся наука о вічних муках, ніколи неокінчених муках в огни.

Тими самими поводами спевностию рядив ся і Йо-сифас, писар Жидівський, коли писав своє діло о вірах свого народу. Його діло повинно бути читане яко апо-льогія, або оборона Юдаїзму. Його старання були, щоби вивисшити свій нарід в очах Римлян і сьвіта. Треба памятати, що жида уходили за нарід дуже бунтивни-чий, не підданий навіть урядам кесарів. Жида, після Божої обітницї, сподівали ся бути головним народом. Багато разів були поміж ними бунти; своєю релігією були оскаржені, що вона вчила о збутій свободі.

Йосифас мав ціль пишучи свої дві головні опові-дань, (діл) т. є. “Старожитність” і “Війни Жидів.” Мешкаючи в Римі (яко учений чоловік) бував гістем в кесарських палатах слідуєчих по собі Веспасанія, Ти-та і Домісциана, де мав случайність здибатись з грець-кими філософами. Твори свої писав по грецьку в за-міри показаня народу Жидівського; його відвагі, права,

релігію і т. д., в такий спосіб, щоби то як найліпше звернути увагу диґнітарів римських і промовило до переконання грецьких філософів. Той замір є висказаний в предмові “Старожитности,” де говорить:

“Перебрав я сю працю в переконанню, що воно покаже ся гідним студійованя для всі Греків . . . Котрі читають то видане можуть подивляти, що мої розправи о фактах історичних і правах займають в собі так багато *філософії* . . . Котрі мають розум думающий можуть тут знайти дивні погляди *філософічні*.”

Словом, Йосифас, яко чоловік щирий, перенятий сам духом грецьких філософів (котрі того часу мали перевагу), повитягав з науки Закону, Пророків і подань старших, як рівнож погляди різних сект Жидівських і що небудь міг знайти, старав ся показати:-

Перше, що релігія жидівська не була далеко віддаленою від загальної філософії грецької, тільки що в якийсь спосіб подібні теорії були витягнені з Права Мойсейового, і що они були визнавані через Жидів на довгий час перед тим, занім грецькі філософи почали єї голосити.

Друге, його заміром було, щоби виказати, що його релігія не робить Жидів, щоби мали бути бунтівничим народом і трудним до урядованя, понеже самі кесарі цінили людей люблячих свободу. Через то стараєть ся в декотрих місцях, як послух був шанований, і що право Мойсея вчить передовсім, що Бог є Господом всіх річей, а тих, котрі Його слухають, нагороджує щасливим життям, а карає тих, що не поступають дорогами чесноти. Правдоподібно в цілі і для підтриманя тої ідеї Йосифас дальше говорить: “Поміж Жидами суть три *філософіч-*

ні секти: перша є Фарисеїв, друга Садукєїв, а третя “Ессенів,” описуючи дещо важнішого з трох різних поглядів дає натиск на ті уступи де має подібність до філософії грецької. Послідна секта т. є. Ессенів, влас- тиво була зближеною до Стоїків, котрих науки найбіль- ше були розповсюджені в Греції. Йосифас для них од- них посвятив властиво десять разів тільки місця на описанє їх поглядів, що для Садукєїв і Фарисеїв. Секта Ессенів була так мало значною, що цілком не є вспівне- на в Новім Завіті, а навіть сам Йосифас признає, що була нечисленою. Які небудь мали вони погляди, то однак не могли твердити, щоби вони були похвалені че- рез Жидів, понеже жиди мали противний погляд. До- водом може бути, що ані Ісус Христос, ані Апостоли ні- чого о них не споминали, через то не репрезентовали во- ни вір жидівських. Та сама секта правдоподібно взро- стала пізнійше і прийняла погляди грецької філософії, що до нескінченности і вічних мук для неправедних. Йосифас уродив ся три рокі по розняті Ісуса Христа, а виданє своє “Війни Жидів” видав в 75 році, а “Ста- рожитність” в 93 році, в часі, коли він і иньші жиди як і иньші вчені того часу сьвіта скоро занимали ся філософією грецькою і науками, котрі науками не бу- ли, а против котрих Сьв. Апостол Павло перестерігав Церкву, щоби ся ними не занимали. Колосян 2:8; 1 Тим. 6:20.

Йосифас звертав властиву увагу на Ессенів, по- неже мав він в тім свою ціль. Він признає, що Садукєї другі що до числа в народі Жидівським не вірили в люд- ську нескінченність. Що до поглядів Фарисеїв, то го- ворить ся в такий спосіб, щоби впровадити в блуд пр.:

“Вони також вірять, що душі посідають в собі нестерпну силу (то можна би зрозуміти, що Фарисеї не вірили як Садукеї, що смерть кінчить все істнування, але вірили в силу, або життя позагробове—через воскресення), і що під землею буде нагорода і кара, після того, як вони жили, добри або зле в теперішнім життю; і що злі будуть тримані в вічній *в'язниці* (смерти а не в муках), а добрі мали власть стати і жити знов.”

Чи не є видимим, що Йосифас старався наскільки його елістатична совість позволяла, погляди Фарисеїв так представити, щоби як найліпше були зближені до грецької філософії. Св. Апостол Павло, котрий був Фарисей, спротивляється подивам Йосифаса. Йосифас твердить, що Фарисеї вірили, що тільки праведні встануть і будуть знов жили. (Чи то не доводить воскресення, а також має значити, що інші не живуть, але суть в великій *в'язниці*—гробі). Павло знов говорить: “Маючи надію в Бозі, чого й самі оці сподіюються, що має бути воскресення мертвих праведних і неправедних.”—Діян. Апос. 24:15.

Цілком не вагаємось в прийнятті освідчення натхненного Апостола Павла, не з оглядом віроісповідання жидів, але переважно в що, і як вірили перші Християни; і повторяємо, що наука о *вічних муках* для грішників остала аргументованою на науці, що душа людська не може вмерти, а що є протилежне так науці Старого як і Нового Завіту, і що та наука зістала впровадженою поміж жидів як і поміж Християнів через Грецьких філософів. Дякуємо Богу за так красну повисшу філософію, котра походить з Слова Божого, котре вчить, що смерть душі (істоти) є карою за гріх (Езек.18:20);

що всі душі остали осуджені через гріх Адама, а відкуплені через душу Христа (Ісаїї 53:10); і що тільки за добровільний і особистий гріх чоловік вмере Другою Смертю—котра є вічною карою, але не вічні муки.

ВИБЕРАЙ ЖИТТЄ, ЩОБИ ЖИТИ.

“Дивись, я сьогодні поставив перед тобою життє й добро, смерть й лихो.” Кличу сьогодні проти вас за свідки небеса і землю: Поставив я перед тобою життє й смерть, благословенє і прокляте! Виберай же життє, щоб жити на світі тобі і твоєму насінню.” 5 Книга Мойсея 30:15, 19.

Приступаємо тепер до розбираня иньших слів Сьв. Письма, будучи в згоді з висновками попередних артикулів.

Слова висше згадані суть то слова Мойсея до Ізраїля. Щоби то ліпше зрозуміти, мусимо пам'ятати, що Ізраїль яко нарід, його права, жертви і т. д., мали фігуральне значінє.

Господь Бог знав, що нарід Ізраїльський не буде міг осягнути життя через захованє Заповідей, без взгляду, як вони старали ся заховувати, а то для того, що були слабими, zdeгредованими через скислі овочі гріху, котрі Адам їв, а діти його в дальшій тягу то само роблять. (Ер. 31:29.) Для того Апостол говорить, що заповідь дана Ізраїлеві не могла дати їм життя з причини слабости і zdeгредованє їх ослабленої природи.—Рим. 8:3; До Жидів 7:19; 10:1-10.

Бог однак предвидів користи, які вони осягнуть хотяйби з невдалої проби провадження доброго життя; то дало їм спосібність розвиваня характеру, як рівнож показало їм потребу *ліпшої* жертви (викупу, котрий дав

Господь наш Ісус Христос) і більшого вибавителя ніж Мойсей. Їх всі проби і досвідчення послужили на взір, або тїнь особистого суду, який отримає сьвіт (котрого представляв Ізраїль), а заповнений, через лучшу жертву за гріх, яка була наперед показаною що мав її доповнити Великий Пророк, на котрого Мойсей був тільки образом.

Хто довідав ся, що проба, на котру був виставлений Ізраїль взглядом отримання вічного життя, або вічної смерти була фігурою особистого суду сьвіта, може помочи до виrozumіння, що Тисячлітний день проби, або суду, котрого Ісус Христос є поставлений судією, зазначить: хто покаже ся гідним життя вічного, а хто Другої, вічної смерти. Тоді кождий знаходячий ся під користними услів'ями, буде мав до вибору: праведність і життя, або гріх і смерть. Хотяй буде також давана нагорода, або кара, залежить від діл в теперішнім житю, як рівнож після поступовання під будучою пробою (Єв. Йоана 3:19; Мат. 10:42; 11:20-24) приостанку суд буде виданий відповідно до поступовання кожної одиниці знаходячи ся на пробі підчас того віку.

Перечитайте старанно і уважно приписи будучого віку—Ер. 31:29-34; Езек. 18:20-32 Они удовідняють нам, без сумніву, щирість і дійсність всіх об'явів любви Божої для людей. “Так певно, як я живу, говорить Бог, не бажаю я смерті грішникової, а того, щоб він звернув із свого шляху та й зостався живим. Зверніть, зверніть з вашого ледачого шляху; про що вам умирати.” (Езек. 33:11.) Єсли злодій має наказ віддати украдену власність, до кого она належить, з додатком двайцять процент, а чоловік, котрий ошукує, або фальшиво ос-

каржує ближніх має відкликати своє ощерство і винагородити о скільки можности шкоди, під грозьбою вічної утрати життя, чи-ж не є то відплачаюча справеливість? Зауважте ясне осьвідчене в тій справі, яке знаходимо в фігуральним трактованю Ізраїля через Бога, того Ізраїля, котрий з розпорядження Божого репрезентував сьвіт. 1 Кор. 10:11; 3 Мой. 6:1-7.

Друга проба, або суд і вирок яко засуд того суду, є показаний в словах Мойсея, котрі говорив Апостол Петро. (Діян. Апас. 3:22, 23): “Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам, буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу.” Слова ті всказують на будучий суд сьвіта. Показують на Великого Пророка і Учителя, котрого Бог підійме, щоби видав новий суд або дав нову пробу потопаючого людства, котрого викупив від погибели спровадженної через гріх Адама. Також показує на услівя, на яких може бути отримане жите вічне, то є на услівю послуху і що при кінци того суду одні покажуть ся гідними вічного життя, иньші знова вічної—Другої смерти.

Господь наш Ісус Христос відкупив всіх Своєю совершеною і дорогоцінною жертвою, став ся Головою того великого Пророка. В протягу віку Євангелії Бог вибирає членів Його Тіла, котрі разом з Ісусом Христом стануть ся Божим знарядом в судженю сьвіта. Всі разом мають творити того обіцяного Великого Пророка, або Учителя. “Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт судити муть?” 1 Кор. 6:2.

Господь в коротці представляє ту саму річ в Маттея 25:31-46. Там Він показує суд над сьвітом (не над

церквою, котра яко члени Його тіла будуть з Ним в славі підчас Тисячлітнього пановання—будуть судити, панувати і благословити сьвіт), а далше виказує дві вспіменні повисше клясї і їх противні собі нагороди—одна кляса, послушна і будучи в згоді з Його зарядженнями, відносно повноти благословенства життя вічного і длятого називає ся “благословенна.” Друга кляса, маючи всяку спосібність, окаже ся непослушною і досвідчить вироку смерти, “другої смерти,” і так суть “прокляті” або подруге осуджені.

Перший суд був самотнім судом роду людського, а прокляте або кара впала тільки на чоловіка. Але другий суд буде багато більше в собі обнимав. Буде він пробою т. є. судом несовершенного роду людського, і буде в собі все обнимав що небудь не згаджає ся з Богом. “Бог кожду тайну річ на суд припровадить.”

Будучий суд осудить всі системи, так цивільні як народні і релігійні. Будуть вони осуджені, погублені і осунені зараз на початку Тисячліття. Сьвітло Правди зділяє, що попадуть вони в погарду і будуть мусїли уступити. Суд той мусить наступити насамперед, щоби суд людей не потребував бути перериваний через блуд, упередженє і т. д. Суд той обійме також “ангелів, котрі згрішили, котрі не заховали свого першого стану” чистоти і послуху Богови. Для того Апостол пише о членах Тіла того Пророка, котрий має бути Судиею всіх. “Хиба не знаєте, що ми ангелив судити мем.” — 1 Коринтян 6:3.

В такім стані річи, суд Тисячліття (знищенє, Смерть Друга) обійме ширше число грішників, ніж прокляте за гріх Адама, котре “перейшло на всіх людей.” Словом,

що знищенє, яке буде мало місце при кінци суду, буде цілковитим знищенєм всіх істот і всіх річей, котрі не будуть славити Бога і не окажуть ся користними і для добра Його загального сотворіння.

В сей спосіб Друга Смерть буде тим для совершенного, будучого віку, чим була Гегенна, Долина Гіннон, для типового міста і царства Ізраїля. Знищить она і пожере все, що буде до неї вкинене.

В тім погляді, друга смерть не означає єдино умерти або знищеним бути другий раз, понеже в другій смерті будуть знищені декотрі річи, які ніколи перед тим не були знищені; наприклад, Диявол ніколи не умер, отож не може оглядати смерти другий раз. Так рівнож денекотрі блудні системи, котрі будуть знищені в Гегенні, або другій смерті, ніколи перед тим не були знищені. Отож ся друга смерть, в котрій вони будуть знищені, не можна уважати яко друге 'знищенє. Друга Смерть, або знищенє є назвою цілковитого знищення, яке прийде на всі злі річи, яко результат або вирок суду Тисячліття, "суду будучого."

ГРІХИ, КОТРІ БУДУТЬ ДАРОВАНІ І НЕДАРОВАНІ.

Висше в коротці висказалисьмо найвисшу кару за добровільні, сьвідомі гріхи. Кара за гріх Адама, котра обняла цілий рід людський, була того роду, Смерть Христа яко викуп може бути одиноко відпущений від тої кари за добровільні гріхи, так попередні як і слідуючі.

Гріхи, котрі можуть бути даровані, суть ті, які походять із слабости з причини гріху Адама, за котрі Христос заплатив раз на все. Суть вони того роду, що не суть добровільні, але були зділані через несвідомість.

або слабість тіла. Бог є готовий, всі такі гріхи простити, если грішник жалує і просить о відпущене для заслуг жертви Христа.

Гріхи, котрі не можуть бути даровані, суть гріхи ділані добровільно. Як карою за перший гріх добровільний була смерть, так в кождім разі смерть є карою за кождий гріх добровільний против цілковитого знання і спосібности вибору доброго і лихого. Того роду кара називає ся Смертию Другою, для відріжнення від першої смерти Адама, від котрої Христос через смерть Свою увільнив цілий рід людський.

Если хтось поповнює “гріх на (другу) смерть” апостол Йоан говорить, що безкористним є за такого молити ся (1 лист Йоана 5:16), бо не тільки що є то гріх добровільний, але против розуму, гріх за котрий нема ніякої вимовки, понеже є гріхом против знання будучи в сьвятости і для того називає ся “гріхом против Сьв. Духа,” за котрий нема відпущення. Мат.12:31, 32.

Але суть гріхи, котрі частию суть добровільні, а через то часто не відпущальні. В таких разях покуси з сеїрєдини і поверховні (котрі посередно або безпосередно суть причиною), мають багато до діла. Воля, підпором, покуси, або з причини слабости, дозволяє і піддає ся. В таких разях тільки сам Бог знає, о скільки єсьмо винні. Для дитини Божої є тільки одна властива дорога до поступованя, то є—покута і відкликанє ся до заслуг Христа тої великої жертви за гріх. Господь Бог такому дарує в той спосіб, що допустить наново до своєї благодати, але отримає за то каранє (Луки 12:47, 48), залежить як Господь Бог осудить на скільки переступство було добровільним.

Часто лучає ся, що чоловік почуває ся, що поповнив гріх і до якогось степеня добровільно і длятого чує ся винним перед Богом, попадає в смуток думаючи, що поповнив гріх на смерть, але забуває о жерелі, котре Бог приготував на омиту гріху і занечищеній нашій слабі і упавшій природі. Такі блудять по пустини, аж здібають очищаюче жерело. Повинні однак пам'ятати, що їх смуток і жаль з причини поповненого гріху і бажане до повернення до ласки Божої суть доводом, що не поповнили гріху на смерть, понеже Павло Апостол каже, що для роблячих того роду гріх неможлив є навернути ся до покути. (До Жид. 6:6.) Чоловік в такім разі може все ся сподівати, що його гріх принаймні в часті був поводом, а через то не був гріхом на смерть, але гріхом вимагаючим перебачення і караня.

Таким є чудне заряджене Боже через Христа, що може кождий бути прийнятий, хто покине гріх—старає ся робити справедливість і шукає життя через Того, котрий є Дорогою, Правдою і Житєм. Тим способом всі, слабі, чи сильні, мають рівну спосібність отримання життя вічного, як рівнож можуть дістати велику нагороду наслідства з Христом.

БУДУЧА ЗАПЛАТА.

Хотай Сьв. Письмо вчить, що теперішній Вік Євангелії є часом суду для Церкви, і що суд для сьвіта, або час проби відбуде ся в Тисячліттю, то однак можна би запитати—як далеко ті, що не належать до Церкви, будуть відвічальні в будучім віку Тисячліття—за свої лихі діла, пр. убійництво, несумлінність, або неморальність, поповнені в теперішнім часі? А також на скільки

та сама кляса зістане нагородженою змаганю в провадження життя морального?

То суть важні питання особливо для світа і булоби добре для них знати, щоби через то могли зрозуміти вагу справи і віднести з того хосен. Вони суть також важними для Церкви з причини нашого заінтересованя ся світом і щобиśmy могли зрозуміти і властиво представляти Плян Нашого Отця Небесного.

Довідалисьмо ся, що жертва Христа запевняє родо-ви людському воскресенє, без взгяду як злими вони були і привілей дійти до совершенности і можности отриманя життя вічного. “Має бути воскресене мертвих праведних і неправедних.” (Діян. Апас. 24:15.) Причина, для котрого люде будуть допроваджені до еґзистенції є, щоби дати їм можливість і приязну спосібність запевненє собі життя вічного на услівях, котрі Бог вимагає т. є. цілковитий послух Його волі. В Сьв. Письмі не маємо цілком спімки, щоби люде, коли будуть підведені, будуть мали стан меральний змінений, але багато маємо показано так зі сторони розуму, як і обявлення, що якими пішли до гробу, такими повстають. Бо в могилі, куди ти йдеш, нема роботи, ні роздумування ні знаня ні мудрости.” (Кн. Еккл. 9:10). В гробі нічого ся не вчать, а понеже були грішниками негідними життя і ласки Божої коли вмерли, такими також повстають. Вони не отримали ані цілковитої нагороди, ані послідної кари за свої діла теперішного життя, видно з того, що такий час пробудження є потрібний, що також Бог постановив і обіцяв, що настане в Тисячлітю, щоби нагородити одних, укарати других і дати цілому родо-ви людсько-

му спосібність отримане життя вічного, забезпеченого через жертву Христа.

Помимо, що сьвіт не є тепер на суді, а теперішній час не є часом послідної цілковитої проби, то однак люде так тепер, як і перед тим не були цілковито без сьвітла і здібности ділання добре, за котру також суть відвічальними до певного степеня. В найтемнійших днях історії сьвіта і в найбільшій дикости життя, була все якась скілкість сьвітла т. є. совість, котра вказувала менше або більше до справедливости і чесноти. Що діла теперішного життя ділають багато на будучність, Апостол Павло доводив о справеливости, повздержности і о суді, коли був поставлений перед Феликсом так, що Феликс злякав ся. Діян. Аpos. 24:25.

При першім приході нашого Господа більше еще показалось сьвітло, а в міру того збільшила ся відвічальність тих, котрі то сьвітло виділи, як то сам Ісус Христос сказав: "Сей же єсть суд, що сьвітло прийшло на сьвіт, а полюбili люде темряву більше ніж сьвітло, були бо лихи їх учинки." (Єв. Йоана 3:19.) Для тих лихих учинків, котрі люде поповнювали, помимо посіданого сьвітла, чи то сьвітло обявлення, чи совісти, люде будуть мусіли здати рахунок, коли будуть суджені і отримують відповідну заплату. Подібно ж коли старали ся провадити жите справедливе, отримують нагороду в той день суду. Мат. 10:42.

Коли би люде застановили ся, що і розум вказує, що час обрахунку, час суду надходить, і що Бог не дозволить, щоби зло все побіджувало, і що Він в той, або в иньший спосіб вкарає грішників, то спевностию заощадило би їм багато прикрости і кари в будучім віку.

Пророк Ісаїя так говорить (29:15): "Горе тим, що гадають глибоко сховатись, щоб задуму свою втаїти перед Господом: що чинять справи свої в темряві й говорять: Хто нас бачить хто знає." "Господні очі скрізь сьвіту позирають, і доброго і лихого вони вбачають." (При. Сол. 15:3.) "Бог бо судити ме все, що діється; навіть усе втаєне,—чи добре воно чи лихе." (Еккл. 12:14) "Тим же ні про що перше часу не судіть, доки прийде Господь, котрий висьвітить сховане в темряві і виявить думки сердець; а тоді похвала буде кожному від Бога." (1 Кор. 4:5.)

Пановане Христа буде часом справедливого суду, буде також часом найлучшої спосібности для всіх, як рівнож грізної карности суду і кари для многих. Що той суд буде праведним і безсторонним, і що возьме під увагу спосібність кожної одиниці, є так, що запевняє через характер Судії (Христа—Йоана 5:22; 1 Кор. 6:2) через Його совершенну знайомість, і Його незрушену справедливість і добрість, через Божу силу і Його велику любов, котру показав в виданю Себе на жертву, щоби відкупити чоловіка від смерті, щоби отримати привілей того приятного, особистого суду.

Ріжні спосібности і заходи, які люде посідали так в теперішнім як в минушнім часі всказують, що справедливий суд буде мав на взгляді ріжниць в степеню особистої відповідальности, котрі також будуть вимагати відріжненню обходження ся Господа з людьми в будучности. Внесок той знаходимо виразно в Сьв. Письмі записаний. Справеливий Судия так давнійше як і тепер числить всіх людей учинки і слова: "Мій сину! не спускай їх

з очей твоїх; ховай розум і розумною обачністю.” (При. Сол. 3:21), помімо, що вони того не уважають, ані о тім знають. сказано є також: “Що за всяке пусте слово, яке говорити муть люде, дадуть отвіт суднього дня.” (Мат. 12:36), “І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в ім'я ученика (для того, що суть Христові). істинно глаголю вам: Не втерас нагороди своєї.” (Мат. 10:42) Пусті, шкідливі слова, о котрих Ісус споминає, суть слова зле виговорювані, помімо поєданої здібности. (Мат. 12:24,31, 32.) Він також говорить, що одрадіїше буде Тирові та Сидонові Суднього дня, ніж Хоранзінні, Витсаїді і Капернаумі, котрі не скористали зі спосібности і сьвітла яке посідали. Єван. Маттея 11:20-24.

Видимо отже, що з природи річ виходить, що кара вимірена в будучім віку виміреною буде відповідно до вини. Кожде зізволєне на гріх і управління лихих склінностей, затверджує серце справджує, що дорогою до чесноти життя стає ся труднішою. З того виходить, що добровільно допускає ся гріху тепер, буде вимагало в будучім віку виправи і кари, а в міру на скільки хтось був впровадженій в добровільних гріхах. на стільки більше буде потрібував поправи, як родичі карають непослушних дітей, так Христос карати буде грішників для їх власного добра.

Його каранє все буде справедливе, вимірене милосердем, котрі ся поправляють, отримувати будуть нагороди. Коли однак напимненє і заохота не допоможуть, коли любов і милосерде доконають все, на що мудрість могла дозволити (то є все, чого можна було вимагати),

а грішник був би в упорі своїм, тоді спіткає його послідна кара: Смерть Друга.

Ніхто з сьвіта не отримає того роду кари, аж перше отримає цілковите знанє і спосібність поправи свого життя. Та сама засада є тепер взглядом жертвованих дітєй Божих в тім нашім суднім дню—проби. Ми отримуємо тепер ласку Божу, через віру, підчас коли сьвіт отримає єї в будучім віку, то є науку, поміч, охоту, вправу і кару. “Чи єсть бо такий син, которого не карає батько? Коли ж ви пробуваєте без караня, котрого спільниками стались усі то ви неправного ложа діти, а не сини.” Через то коли отримуємо кару, повиннисьмо її прийняти як від доброго Отця, котрий нас карає для нашого добра і науки, “не забуваймо на напмин, що до нас, як до синів глаголе: Сину мій, не гордуй караннем Господнім, анї слабни, докоренний від Нього; кого бо любить Господь, карає; і бє всякого сина, котрого приймає.” До Жид. 12:3-13.

Як однакові і справедливі суть дороги Божі! Перечитай уважно приписи і права будучого віку.—Ер. 31:29-34 і Езек. 18:20-32. Вони доводять нам без найменьшого ваганя щирість і правдивість осьвідченій через Бога до людей любви. “Так певно як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю смерти грішникової, а того, щоб він звернув із свого шляху та й zostав ся живим. Зверніте, зверніте з вашого ледачого шляху, про що вам умірати, доме Ізраїля?” Езек. 33:11.

Всі, котрі в теперішнім житю жалують своїх гріхів і як услівя покути вимагають, зачали і дальше провадять реформу життя (о скільки можуть), такі вироблять собі характер, котрий окаже ся для них дуже користним в

будучім віку, коли зістануть взбуджені в віку воскресення, о стільки буде їм легше в поступованю до совершенности, а поступ їх буде скоршим і легшим, підчас коли иньших буде труднішим і тупішим. То знаходить ся в словах нашого Господа: бо “прийде час, що в гробах почують голос його і повиходять: котрі добро робили, в воскресенне життя, котрі зло робили в воскресенне суду.” (Йоана 5:28, 29.) Ті суть прибуджені, щоби отримали свою пробу і виправи, потрібні для осягнення совершенности або в противнім разі караня, т. є. Другу Смерть.

.. Чоловік, котрий в житю своїм згромадив великі багатства, ошутвом і несправеливостію, котре однак зістало від него відняте з хвилию смерти, без надуму, що буде по пробудженю оплакував страту і нарікав на своє бідаство, нездібність і неможність під новим урядом знова згромадження багатств тим же способом. Для многих покаже ся то великою карою і тяжким досвідченем через звитяг скупства, хотіня, самолюбства, гордості, розпусти пильнованя через літа дочасного життя. Деколи лучає ся нам спосібність зобачити того роду кару тепер, коли великий багач стратить маєток нагло, тоді вивисшений його дух і його родини мусить впасти.

В 12 голові Даниїла є сказанє, що декотрі встануть на вічний сором і ганьбу. Хто може сумніватись, що коли кожда тайна річ зістане виведена на суд (Еккл. 12:14) і кожда сторона, много характерів, котрі тепер в людей входять за добрі зістане відоме, багато буде мусіло ся завстидати? Коли буде вимагане, щоби вкраджені річі повернути властителям з доданем двацять процент, або чоловік, котрий ошукав, зводив, фальшиво очерню-

вав, або в який иньший спосіб робив кривду ближньому свому, буде мусів визнати зло зроблене і о скільки можливо направити шкоду, під карою втрати вічного життя, чи не буде то справедливою платнею? Варта зобачити виразно в який спосіб Господь Бог обходив ся з Ізраїлем, котрий представляв образowo сьвіт. — 1 Кор. 10:11; 3 Кн. Мойсея 6:1-7.

Маючи дозволенє подивитись в совершенний Плян Божий, як сильно приговорюють до нас Слова Божі сказані через пророка: “І зроблю суд мірою, а справеливість вагою.”—(Ісаїї 28:17.) Можемо також зобачити спасений вплив такої карности. Родичі караючи свої діти розуміють потребу застусованя кари до переступства, але не більше як того вимагає справедливість і викликає поправи в поступованю.

Видячи, що тим способом Господь Бог направить справи людські в Його властивім часі, можемо через то знести труди в теперішнім часі і поконувати зло добрим, хотяй би коштом багато прикрости теперішного часу. Через то “нікому злом за зло не отдавайте.” “Так нехай думаєть ся у вас, як в Ісусі Христі.” Рим. 12:17-19; До Филипян 2:5.

Теперішній порядок річей не буде тревати вічно, час поранку надийшов. Судия всьої землі говорить: “Мені відомщенє, Я віддам,” а Апостол Петро додає: “То знає й Господь побожних з покус вибавляти, неправедних хоронити на судний день на муки,” (2 Петра 2:9) як ми вже завважили, то кара стосована буде до роду переступства, а добродійна ціль караня є та, щоби утвердити чоловіка в справедливости.

Інші письма, котрі рівнож всказують на будучу платню і кару за гріх суть слідуючі: 2 Кн. Самуїлова 3:29; Мат 16:27; 1 Петра 3:12 Пс. 19:11; 91:8; При. Сол. 11:18; Ісаїї 40:10; 49:4; Мат. 5:12; 10:41, 42; Луки 6:35; Одк. 22:12; Рим. 14:11, 12.

НЕХАЙ ГОРУЄ ЧЕСНІСТЬ І ПРАВДА.

Переконалисьмо ся, що так Біблія, як і розум не дають найменшої підстави науці, твердячої, що вічні муки суть карою за гріхи, зауважилисьмо також факт, що одинокою підпорою тої науки суть виводи теологічні, катехизми і сьпіваники; і що при змагаючїм ся сьвітлі і здорового розумованя теперішного часу, віра в ту страшну і ганебну з часів середновічних черпнутої науки скоро вимирає. Але, не походить то що найменше з щирости Християн, дбаючих о правдивість Слова Божого і Божого характеру, або о витончене плюгавого божища! О ні! Днесь еше кланяють ся перед впровадженєм фальшиветвами, стають все в їх оборонї, тратять час і гроші на їх підтриманє, хотяї в серци встидають ся, а особисто навіть їх ся відперають.

Загальна того робота є, що сьвітові совістні люде погарджують Християнством і Біблією, а Християни з імени попадають в недовірство і лицемірство, з тої причини, що номінальна церков тримає ся від давна впровадженої хули, фальшиво представляє свої власні блуди яко науку Біблії, то є Слова Божого, котре поверховно поважано, а в правді усунене на сторону. Тим способом остала відтятою, той якор правди і мудрости і через тих власне, котрі, коли би не були зведжені взглядом єї науки, були би через ню проваджені і благословлені.

Загальний вислід, цілком не далекий буде той, що насамперед запанує недовірство, а потім анархія. Буде то в значній частині виною тих “літних” (недбалих) християн з обох категорій; попи, як також слухачі, котрі знають, або повинні знати ліпше від других. Деякотрі з духовних учителів, коли би ся відважили висказати, яку частку правди, були би наражені на втрату становища і довіря, будучи знова впроваджені в пропасти блудів, уходять задільних діячів, для того без встидно вкривають ся за своїм істотним переконанем.

Коли би Християни були совісні взглядом себе, а взглядом Бога вірні, то вкотре довідали би ся, що страх, котрим боять ся Бога, походить із науки людської. (Ісаїї 29:13.) Єслиби всі люде пристали, щоби Бог був правдивим, хотяйби всі люде мали бути в блуді (Рим. 3:4) і коли би узнали всі люде віроісповідання за несовершенні і блудні, то в дуже короткім часі наступив би їх упадок. Тоді досліджувано би і оцінювано Слово Боже як ніколи перед тим, а його свідокство, що “плата за гріх єсть смерть” (витрачене) було би узнане яко “справедлива кара.”

Пекло є наукою теперішних так званих Християнів; чи ваш розум годить ся з тим?

ПОРАНОК ВОСКРЕСЕННЯ

Многі сплять, лиш не на завше,
Ясність Сонця дасть їм блеск,
Як настануть дні Господа,
В Тисячлітю дасть їм ласк.
Гроби тоді ся відчинять,
Мертві встануть з смерти сну,
І честь своєму Спасу зложать,
Будуть вірно служити Йому.

Вже прийшла ся хвиля в повні,
І побачим любих нам.
Через жертву хреста і крові,
Христос збудить з гробу Сам;
Лиш коли Цар нас закличе,
Тіло иньше Бог дасть нам,
Обіцяне Церкві висше,
На поземі де єсть Сам.

СПИС

СТИХІВ БІБЛІЙНИХ ЗНАХОДЯЧИХ СЯ

В БРОШУРЦІ "О ПЕКЛІ."

1 КН. МОЙСЕЯ

1:28 58
37:35 21
44:29,31 21

2 КН. МОЙСЕЯ

13:19 32

3 КН. МОЙСЕЯ

6:1-7 99
26:— 48

4 КН. МОЙСЕЯ

16:30-33 23

5 КН. МОЙСЕЯ

30:15,19 86
32:22 19

1 САМУЇЛОВА

2:6 21

2 САМУЇЛОВА

3:29 100
22:6 18

1 ЦАРІВ

2:6,9 21

КН. ЙОВА

7:9 21
10:21 17
11:8 19
14:13 15,21
17:13,16 22
21:13 22
24:19 22
26:6 19

ПСАЛЬТИРЬ

6:5 22
8:5-8 58

9:17 18,77

16:10 18,24,26

16:11 61

18:5 18

19:11 100

30:3 22

31:17 22

37:9,10 62

37:20,22 62

49:14,15 22

55:15 18

78:2 38

86:13 15,19

88:3 22

88:11,12 17

89:48 22

91:8 100

101:5-8 76

106:1 6

107:1 6

115:17 48

116:3 19

118:1-4 6

136:— 6

141:7 22

145:20 62

ПРИ. СОЛОМОНА

1:12 22

3:21 96

5:5 19

7:27 19

9:18 19

11:18 100

11:21 6

15:3 95

15:11 19

15:24 19

23:14 19

27:20 20

ЕККЛЕЗИАСТА

9:10 17,23,48,93

12:14 95,98

ПІСНЯ ПІСЕНЬ

8:6 23

ІСАЇ

5:14 20

8:20 5

11:9 76,78,79

14:9 18,20

14:11 20

14:15 20

25:6-8 76

25:8 24

28:17 99

28:15-18 21

29:13 101

29:15 95

29:9-19 17

34:8-10 74

38:10 23

38:18 23

40:1,2 51

40:2 51

40:10 100

42:2 7

49:4 100

53:10 86

61:1 75,78

65:20 54

66:24 40

СПИС СТИХІВ

ЕРЕМІЇ

31:29	86
31:29,30	67
31:29-34 ..	79,87,97

ЕЗЕКИІЛА

18:2	67
18:2-4,19,20	54
18:4,20	62
18:20	85
18:20-32	87,97
21:27	70
31:15	23
31:15-17	20
32:27	20
33:11	87,97
34:9,10	17

ДАНИІЛА

2:34,35,44	55
7:14,22	70
7:27	22

ОСІЇ

13:14	23,24,67,75,78
-------------	----------------

АМОСА

9:2	18
-----------	----

ЙОНИ

2:2,3	18,20
-------------	-------

АВВАКУМА

2:5	20
-----------	----

ЗАХАРІЇ

9:12	27
12:10	51

МАТТЕЯ

5:12	100
5:21,22	31
5:22-30	32
5:22,29,30	28
10:28	28,35
10:41,42	87,94,96,100
11:20-24	87,96
11:23	24
12:24,31,32	96
12:31,32	91
12:36	96
13:—	45
13:35	38
13:39	12

13:43	54
-------------	----

15:26,27	46
16:18	25
16:27	100
18:8,9	37
18:9	28
21:43	47
23:15,33	28,40
25:41	62,63
25:46	64
25:31,32	53
25:31-46	88

МАРКА

9:43-47	28,37
---------------	-------

ЛУКИ

3:38	59
4:18	27,75
6:35	100
10:15	24
12:4,5	35
12:5	35
12:15	28
12:47,48	91
16:19-31	44
16:23	25

ЙОАНА

3:18	75
3:19	87,94
4:9	46
5:22	95
5:25	75
5:28,29	75,98
8:39	49
10:16	57
15:15	16
21:15	17

ДІЯН АПОС.

2:1,14,22-31	25
2:27	24
2:31	18
2:36	26
3:15	18
3:22,23	88
4:21	64
7:15,16	32
24:15	85,93
24:25	94

РИМЛЯН

1:17,18	46
3:1,2	45
3:4	101
4:16	49
5:12	67
6:9	39,79
6:23	21,62
7:12	33
8:3	86
11:19-32	51
11:26-33	51,52
12:17-19	99
13:10	56,61
14:11,12	100

1 КОРИНТЯН

4:5	95
6:2	88,95
6:3	89
10:11	88,99
15:3	27
15:25-28	58
15:26	27
15:54,55	24,76
15:55	75

2 КОРИНТЯН

5:14	16
------------	----

ГАЛАТ

3:29	47,49
5:2-4	49

ЕФЕСЯН

1:4	58
2:5	50
2:12,13	47

ФИЛИПЯН

2:5	99
-----------	----

КОЛОСЯНН

2:8	84
-----------	----

2 СОЛУНЯН

1:9	63,65
-----------	-------

1 ТИМОТЕЯ

6:20	84
------------	----

2 ТИМОТЕЯ

4:7,8	54
-------------	----

СПИС СТИХІВ

ТИТА		2 ПЕТРА		19:20 .. 30,66,68,70
2:14	47	2:1	11	20:1,2
ЖИДІВ		2:4	42	20:2,4,11
1:3	26	2:9	64,99	20:7-10
2:14 ..	21,62,68,73,79	1 ЙОАНА		20:9
6:6	92	2:2	27	20:10,14,15
7:19	86	3:8	79	20:13,12
10:1-10	86	4:18	64	20:13,14
10:26,27	29,78	5:16	91	20:14
10:26-29	63	ОДКРИТТЯ		20:14,15
11:22	32	1:18	26	21:1,2,10,11
12:3-13	97	5:13	70	21:3-7
ЯКОВА		6:8	25	21:4
3:6	28,41	14:9-11	74	21:2,24,27
1 ПЕТРА		15:3,4	44	21:8
3:12	100	19:3	73	21:10-27
2:7,9	47	19:8	46	22:12
				22:17

РІЧИ, ЯКІ ПОВИННИСЬМО ЗНАТИ ЯКО ХРИСТИЯН- СЬКІ ДОСЛІДНИКИ СЬВЯТОГО ПИСЬМА—БІБЛІЇ.

Вдоволяючі доводи, що Біблія є Боже Об'явлення—згаджаюча ся з духом здорового розуму, гідна довіря, відкриває систематичний Плян, повний Справедливости Мудрости і Любви. “Ключ розуміння” Сьвятого Письма, давно згублений, нині ж знайдений, дає Божим вірним людям доступ до “Закритої Тайни.” — Луки 11:51; Лист до Колосян 1:26.

Господь Ісус і Його вірні не тільки, що будуть сьвященниками, але царями і будуть царювати над землею. Се Царство має прийти в часі Другого Приходу Христа. Божим Пляном є вибрати і спасти Церкву в Віку Євангелії і уживати сю Церкву до благословлення сьвіта в Тисячліттю. “Викуп за Всіх” дає спосібність всім повернути до першого стану — реституції. Судний день є 1,000 років довгий—день суду над цілим родом людським на землі.

“Дорога Сьвятости” буде отворена для всіх відкуплених в Тисячліттю. Ісаїї 35:8, 9.

“Царства сього сьвіта” мають дозволене тільки на певний період часу і мусять уступити місце для “Царства Небесного”. Бог дозволив зло на час шість тисяч літ для розумної причини.

Сї теми і много иньших суть так глибоко інтересні для всіх думаючих людей, і суть писані мовою легко до розуміння, в книжці

“БОЖИЙ ПЛЯН ВІКІВ”

(Сю книжку можна набути в мовах: Англійській, Німецькій, Швецькій, Дансько-Норвецькій, Італійській, Француській, Грецькій, Угорській, Польській, Голяндській, Фінляндській, Арабській, Словацькій, Українській, Ромунській, Литевській, Хінській, Японській, Кореянській; також Браїль для сліпих.)

Сторін 402,—полотняна оправа, 75ц., почта оплачена.

Міліони Людей Тепер Жиючих Ніколи не Помруть

Може ви будете один з них?

“Як може се статись?” Йоана 3:9.

З АГОЛОВОК сеї чудовної книжки не є залапаючий, але є установлений на доказах Біблійних, виводах історичних і обкружуючих обставин на землі нинішньої доби.

Тепер надийшов час від Бога назначений, в котрім спосібність убіганє ся людям о вічне жите на землі буде отворена, а міліони людей тепер жиючих ніколи не помруть.

Книжка ся ясно описує о сім предметі. З задоволенєм широких мас людськості, перший наклад сего діла в числі 500,000 (в Анг. язика) був в скорім часі розібраний. Тепер се діло є до набутия в Українськім язика. Ся книжка повинна знаходити ся в домі кожного. Заовляйте в сей час. Замає 128 сторін.

Ціна з пересилкою лише 25ц.

Заовлення шліть на адрес:

**DOSLIDNYKY BIBLII,
BOX 582, DETROIT, MICH., U. S. A.**

ДАРОМ!

Хто ще не отримав дуже інтересних газеток під назвами: "Зоріне Нового Дня," "Сьвітло Правди," "Де Знаходять ся померші," "Чому Бог Дозволив Зло?," то нехай пришле свою адресу і 2 центову марку, а ми радо вишлемо.

Адресуйте:

DOSLIDNYKY BIBLI,

BOX 582

DETROIT, MICH.,

U. S. A.

ЧИТАТЕЛЮ УВАГА!

Українці в Канаді звольте писати по всяку літературу на понизший адрес:

DOSLIDNYKY BIBLI,

44 HALLET ST., WINNIPEG, MAN., CANADA.
